Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-нэд гарана | № 131 (17254) | 1986 оной июниин 6, пятница | Сэн 3 мүн.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

«РСФСР-эй ГАБЬЯАТА ЮРИСТ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Социалис хуули ёһые бэхижүүлгэдэ габьяатай байһанайнь, олон жэлдэ үнэн сэхээр хүдэлһэнэйнь түлөө «РСФСР-эй габьяата юрист» гэһэн нэрэ зэргэ олгохо:

Буряадай АССР-һээ:

Старикова Розалия Константиновнада — республикын Верховно сүүдэй түрүүлэгшын орлогшо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ В. ОРЛОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1986 оной май 23.

Манай эндэ хүрэжэ ерэхэдэ, хоёр луговод вагон-гэрхэн соогоо сайлажа һууба.

— Бидэ майн 1-һээ хойшо нуга сабшалангаа уһалжа эхилээбди. Мүнөө энэ 60 гектар газараа хоёрдохёо ундалуулжа байнабди. Бүлүүр станцимнай һаадгүйгөөр хүдэлгэгдэнэ,— гэжэ И. А. Жарников хэлэбэ.

ФОТОРЕПОРТАЖ

...РШЬЕ, ҺҮНИШЬЕ

Тэндэһээ холо бэшэхэнэ «Волжанка» түхэлэй уһа сасадаг түхеэрэлгэ ашаг үрэтэйгөөр ашаглагдана.

Совхозой хоёрдохи отделенидэ уһалагдадаг 1060 гектар сабшалан бии юм. Мүнөө эндэ бүлүүр хоёр станци хүдэлгэгдэнэ. Эдэ станцинууд Хоолой ба Карым гэжэ нуга сабшалангуудые ундалуулна. Машинистнүүд Георгий Разуваев, Иван Поздняков гэгшэд даалгагдаһан техникэеэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэдэг юм.

— Манай отделениин луговодууд газараа апрелиин 1-һээ уһалжа захалаа һэн. Дуй дүршэл ехэтэй луговод Михаил Шкворов баян ургаса абахын түлөө мүнөө нуга сабшалангаа хоёрдохёо уһалжа байна,— гэжэ отделенине эрхилэгшэ Шакир Назимов хөөрэбэ.

Һүүлэй мэдээгээр Эрхирэгэй совхоз дотор бүлүүр 6 станци үдэр, һүнигүй хүдэлгэгдэнэ. Ингэжэл ерэхэ ургасын бата найдамтай үндэһэ һуури табигдажа байна гээшэ.

С. БАЛДУЕВ.

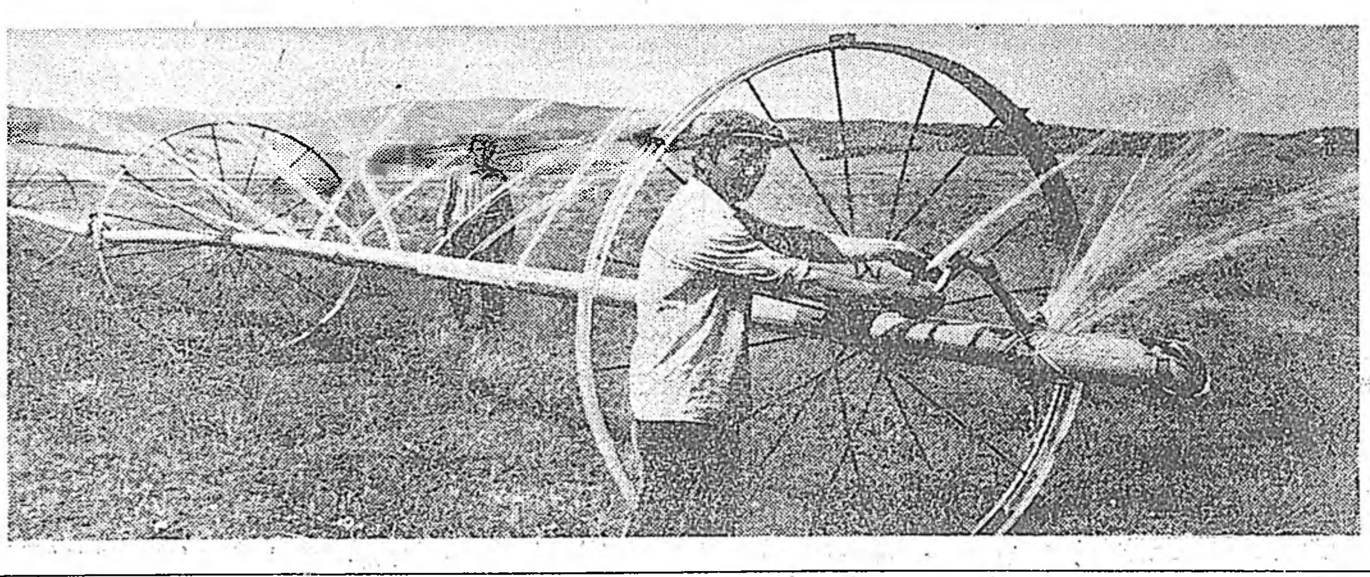

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: машинист И. А. Жарников, «Волжанка» түхеэрэлгын хажууда луговодууд Г-Д. Шоймполов, В. Богданов.

Авторай фото.

Түмэр замай Северобайкальскын станциин хүдэлмэришэд БАМ-ай харгы һайнаар, аша үрэтэйгөөр ашаглажа, арадай ажахыда хэрэгтэй ашаа ехээр зөөхэ зорилготойгоор ажаллана. Һүүлэй мэдээгээр, локомотивна составуудта 30 тонноор ехэ ашаан тээгдэдэг болоо.

ЕХЭ АШААН ЗӨӨГДЭНЭ

— Бидэ барилгын эмхинүүдэй, промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай коллективүүдтэй нягта холбоо барисаатай болообди. Ашаанай ерэн сасуу тэдэндэ дуулганабди. Вагонуудта ашаа тээхэ, буулгаха хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд, вагонуудые, локомотивуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, ехэ ашаа зөөхэ хэрэгтэмнай үүргэ нүлөө үзүүлнэ,— гэжэ тус станциин начальник С. А. Шатохин хэлэнэ.

Локомотивуудай машинистнүүд, станциин дежурнанууд, инженернүүд, техникүүд халаан бүриингөө даабари үлүүлхэ гэһэн эрилтэ урдаа табижа, шангаханаар хүдэлнэ. Эндэ ажалай журам хазагайруулдаг, тиимэ һулаханаар хүдэлдэг хүнүүд үгы.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ БОЛОБО

Стратегическэ буу зэбсэгүүдые хизаарлаха асуудалнуудаар совет болон гадаадын журналистнуудта зорюулагдаһан пресс-конференци июниин 4-дэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хэблэлэй түбтэ болобо. Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Генеральна штабай начальник — СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай Маршал С. Ф. Ахромеев, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо А. А. Бессмертных тэрээндэ хабаадаһан байгаа.

1972 оной стратегическэ добтолхы буу зэбсэгүүдые хизаарлаха зарим хэмжээнүүд тухай саг зуурын хэлсээе (ОСВ-1) болон 1979 оной стратегическэ добтолхы буу зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай договорые (ОСВ-2) саашадаа сахихые США-гай арсаһан тухай президент Р. Рейган һаяхан мэдүүлбэ гэжэ пресс-конференциие нээлгэ дээрэ хэлэгдэб. Энэнь юун гэһэн удхатайб гэхэдэ, СССР болон США-гай хоёр талын үндэһэ һуури дээрэ баталан абаһан уласхоорондын-хуулиин гол шухала документнүүдээр абаһан уялгануудаа США-гай мүнөөнэй захиргаанай нэгэ талаһаа буруу һүргэһые элирхэйлнэ.

Тиигэжэ дэлхэй дээрэхи стратегическэ хүсүүдэй тэнсүүриин үндэһэ һуури болоһон СССР-эй ба США-гай сэрэгэй-стратегическэ хүсэнүүдэй тэнсүүриие буруу һүргэхэ гэһэн һэдэлгэ гаргагдаа бшуу. Эдэ ябуулгануудынь уласхоорондын аюулгүй байдалда ехэ уршаг тойбо татаха байна. Бүхы дэлхэйн арад зон иимэ ябуулгануудыень дураа гутан буруушааба. Энэ хараа шэглэлынь арадуудай, тэрэ тоодо американ арадай үндэһэн аша туһада харюусанагүй.

Гэбэшье эдэ бүхы харата ябуулгануудаа сагааруулхын тула Сагаан байшангай бэелүүлжэ байһан үйлэ хэрэгүүд бодото байдалда яашье тааралдан зохилдоногүй.

Түрүүшын баримта. Вашингтоной худал хуурмагаар баталаашье һаань, һүүлэй жэлнүүдтэ Холбоото Штадууд стратегическэ добтолхы буу зэбсэгүүдые хизаарлаха талаар ямаршье хэмжээнүүдые абаагүй. США-гай мүнөөнэй захиргаан сэрэгэй программануудайнгаа нэгыеньшье хорооогоогүй, хороохо һэдэлгэ гаргаагүй байна.

США «одото дайнай» программые бэелүүлжэ, замбуулинай дайдаһаа добтолхо буу зэбсэгүүдые бүтээжэ захалаа. Ядерна тэһэлэлгэнүүдые болюулха гэһэн совет дурадхалда США ямаршье харюу үгөөгүй байһаар.

Хоёрдохи баримта. Сагаан байшанда баталдагай ёһоор, Холбоото Штадууд бэшэ, харин Советскэ Союз буу зэбсэгүүдые хизаарлаха, хороохо хөөрэлдөөнүүдые хэхэеэ арсаһан болоно бшуу. Бодото дээрээ СССР бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ ядерна, химическэ ба бусад түхэлэй буу зэбсэгүүдые усадхаха программа харааланхай. Европодо зэбсэгтэ хүсэнүүдые, юрын буу зэбсэгүүдые нилээд хороохо тухай дурадхаа.

Һүүлэй үедэ Холбоото Штадууд али бүхы хөөрэлдөөнүүд дээрэ ямар нэгэн дурадхалнуудые оруулаа юм гү? Үгы.

Гурбадахи баримта. Саг зуурын хэлсээнһээ, ОСВ-2 тухай договорһоо гараха гэһэн шиидхэбэреэ сагааруулхын тула американ түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо президент эдэ документнүүдые Советскэ Союз хазагайруулаа гэжэ худал хуурмагаар мэдээсэнэ.

Дүрбэдэхи баримта. Саг зуурын хэлсээе, ОСВ-2 тухай договорые сахихаяа арсахадаа, США-гай захиргаан ОСВ-2 тухай договорые үшөө хэдэн һарын турша соо техническэ талаарнь сахиха хэбэр үзүүлхые оролдоно. Юун гэһэн удхатайб гэхэдэ, энэ үе соо совет талын ямараар хандаһанай хойноһоо адаглажа, тэрэниие анхаралдаа абахые һанаашална хэбэртэй.

Энэ шухала асуудалда иимээр хандаха гээшэ бүтэхэгүй хэрэг лэ.

Бусадай аюулгүй байдалые таһалжа, Холбоото Штадуудай сэрэгэй булюу хүсэтэй болохые оролдожо байһыень Совет правительствын мэдүүлгэ соо эрид буруушаагдаа. Сэрэгэй-стратегическэ хүсэнүүдэй тэнсүүриие буруу һүргүүлхэгүйн тула Советскэ Союз шухала хэмжээнүүдые абаха байна. Энээн тушаа американ тала һэжэглэхэ ёһогүй.

Журналистнуудай асуудалнуудта харюунууд үгтэбэ.

(ТАСС).

ИЛАЛТА ТУЙЛАГШАДТА — ШАНГУУД

1985 оной дүнгөөр бүхэроссин социалис мүрысөөндэ илалта туйлажа, РСФСР-эй Агропромкомитедэй болон РСФСР-эй агропромышленна комплексын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай республиканска комитедэй президиумэй Хүндэлэлэй Улаан вымпел болон тус тустаа 500-һаа 1 мянган түхэриг хүрэтэр мүнгэн шангуудаар урмашуулагдаһан колхоз, совхозуудай, бусад хүдөө ажахын предприятинуудай коллективүүд:

Баргажанай районһоо

Уланай колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын коллектив (бригадирынь В. Л. Цыденов).

Хилганын колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын коллектив (бригадирынь Д. Р. Раднаев).

Баунтын районһоо

Джилиндын совхозой залуу эбэртэ бодо мал шахан таргалуулдаг гүүртын коллектив (бригадирынь В. Д. Ринчинов).

Бэшүүрэй районһоо

XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын коллектив (бригадирынь И. М. Перелыгин).

Бэшүүрэй совхозой хонишодой бригадын коллектив (ахалагша хонишон В. О. Базарова).

Зэдын районһоо

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй комплексын коллектив (комплексые даагша А. Г. Югова).

«60 лет Октября» колхозой хонишодой бригадын коллектив (ахалагша хонишон Д. Р. Цыбиков).

Яруунын районһоо

«Коммунизм» колхозой хонишодой бригадын коллектив (ахалагша хонишон Ц-Д. Ц. Митыпова).

Загарайн районһоо

Эрхирэгэй совхозой 3-дахи һүнэй фермын коллектив (фермые даагша С. Н. Бадмаева).

Захааминай районһоо

Хамниин совхозой Хуртагын һү һаалиин фермын коллектив (фермые даагша В. С. Шойдоков).

Кабанскын районһоо

«Большереченский» совхозой Истокско һүнэй фермын коллектив (фермые даагша Г. И. Суранов).

Байгалай ОПХ-гай тракторно-таряан ажалай бригадын коллектив (бригадирынь Г. Е. Плесовский).

Хэжэнгын районһоо

Чисаанын совхозой тракторно-таряан ажалай бригадын коллектив (бригадирынь М. И. Мурзин).

Хурамхаанай районһоо

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Элһэнэй тракторно-таряан ажалай бригадын коллектив (бригадирынь А. Е. Галсанов).

Һахалиин совхозой Шаманкын һүнэй фермын коллектив (фермые даагша Г. И. Гаськова).

Хяагтын районһоо

Хяагтын совхозой Хираанай-Адагай һүнэй фермын коллектив (фермые даагша К. Ф. Черняева).

Мухар-Шэбэрэй районһоо

«Заганский» колхозой овощ ургуулдаг звеногой коллектив (звеное даагша Ю. И. Лютаева).

«Эрдэм» совхозой 1-дэхи тракторно-таряан ажалай бригадын коллектив (бригадирынь Е. А. Мальцев).

Хойто-Байгалай районһоо

«Тыйский» совхозой һүнэй фермын коллектив (фермые даагша П. Д. Буерачный).

Прибайкалиин районһоо

«Ильинкинский» совхозой Покровско һүнэй фермын коллектив (фермые даагша А. И. Молоков).

Сэлэнгын районһоо

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын коллектив (бригадирынь Ф. Г. Салимзянов).

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишодой бригадын коллектив (ахалагша хонишон Д-Н. Ц. Аюшеев).

Тарбагатайн районһоо

«Маяк» колхозой һү һаалиин фермын коллектив (фермые даагша П. С. Родионова).

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой овощ ургуулдаг звеногой коллектив (звеное даагша И. С. Ковалева).

Ахын районһоо

«Улаан-Аха» колхозой хонишодой бригадын коллектив (ахалагша хонишон Я. С. Дыржинова).

Түнхэнэй районһоо

«Мир» колхозой Галбайн тракторно-таряан ажалай бригадын коллектив.

Түнхэнэй совхозой Могой-Горхоной һүнэй фермын коллектив.

Хориин районһоо

Үдын совхозой Баян-Голой һү һаалиин фермын коллектив (фермые даагша Т. Ц-П. Дондокова).

Хасууртайн совхозой тракторно-таряан ажалай бригадын коллектив (бригадирынь А. В. Литвиненко).

Ивалгын районһоо

Оронгын совхозой тракторно-таряан ажалай бригадын коллектив (бригадирынь П. Д. Собенников).

«Бурятагропромхимия» нэгэдэлһээ

Баргажанай районой «Сельхозхимия» нэгэдэлэй оньһожоруулагдамал отрядай коллектив (начальнигынь Л. А. Сосновский).

БҮХЭРОССИН СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАЛТА ТУЙЛАҺАНАЙНГАА ТҮЛӨӨ

Сангадиева О. Э. — Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Жаркова Е. М. — Баунтын районой «Ципиканский» совхозой тугалшан.

Панькова Е. Б. — Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой хонишон.

Акатов П. К. — Бэшүүрэй районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой кукуруза ургуулагша.

Цыбиков В. Б. — Зэдын районой Оёорой совхозой хонишон.

Лубсанов Д-С. Ч. — Зэдын районой «Коммунизм» колхозой хонишон.

Софеева Н. Ш. — Яруунын районой «Дружба» колхозой луговод.

Федосеева А. Н. — Загарайн районой Эрхирэгэй совхозой овощ ургуулагша.

Вставская Ф. К. — Загарайн районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Бадмаев П. Ц. — Захааминай районой Далахайн совхозой үхэршэн.

Маркова П. Г. — Кабанскын районой Твороговскын шубуунай фабрикын һаалишан.

Федосеева Д. Г. — Кабанскын районой Твороговскын шубуунай фабрикын тугалшан.

Жамбалова Б. О. — Хэжэнгын районой Могсохоной совхозой һаалишан.

Рыбдылов Н. Б. — Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхозой комбайнер.

Шарланова Д. Ц. — Хурамхаанай районой Гааргын совхозой һаалишан.

Чагдурова Л. Д. — Хяагтын районой Алтайн совхозой һаалишан.

Осеев Е. Н. — Хяагтын районой Хяагтын совхозой адуушан.

Федорова Г. Н. — Мухар-Шэбэрэй районой «Родина» колхозой хартаабхашан.

Калашников А. М. — Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Путункеев Э-Б. Д. — Ахын районой Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагша.

Васильев Н. Д. — Прибайкалиин районой «Прибайкалец» совхозой луговод.

Баженова Т. А. — Хойто-Байгалай районой «Эстония» совхозой һаалишан.

Жапов Б-Ц. — Сэлэнгын районой Сэлэнгын совхозой хонишон.

Аюшеев Д-Н. Ц. — Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Шубина Т. И. — Түнхэнэй районой Түнхэнэй совхозой овощ ургуулагша.

Доржиев Б-С. — Түнхэнэй районой Туранай совхозой АВМ агрегадай машинист.

Гончикова Ю. Ш. — Хориин районой Үдын совхозой һаалишан.

Умнов Н. И. — Хориин районой Дээдэ-Тайлсын совхозой хартаабхашан.

Сучкова Г. В. — Тарбагатайн районой «Искра» колхозой һаалишан.

Очиров Д-Д. Б. — Ивалгын районой Ивалгын ОПХ-тай мал адуулагша.

ШЭНЭ ҮҮСХЭЛТЭЙГЭЭР

«Майн 1 болотор — жэлэй түсэбэй 55 процентые» гэһэн уряа доро хүдэлһэн «Забайкаллес» нэгэдэл бүхыдөө энэ мүрысөөндэ модо зөөхэ талаар дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудаа сүм дүүргэжэ амжаба. Ажалай энэ ехэ илалтада 10 леспромхоз шиидхэхы хубитаяа оруулаа. Тодорхойлбол, Баргажанай, Горхоной, Уоянай, Байгалай, Хандагатайн, Шулуутайн, Муйскын, Гусиноозёрскын, Хурамхаанай. Хүртэйн леспромхозууд жэлэй түсэбэй хахадһаа үлүүе шахуу бэелүүлжэ амжаа. Оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, хүдэлмэриин минута бүхэниие алман ажаллаһанай үрэ дүн мүн гээд тэмдэглэлтэй.

Бүхэсоюзна мүрысөөнэй нүлөөн доро олон леспромхозуудта түрүү үүсхэлнүүд мүндэлөө, ажалай эршэ эрид шангадаа. Жэшээлхэдэ, Баргажанай леспромхоз март һарада «Союзлесдревпромой» предприятинуудай дундаһаа илагша гэжэ тодороо. Эндэ энэ леспромхозой В. И. Тормозовой, мүн Горхоной леспромхозой У. М. Мухаметшинэй бригаданууд онсо шалгарба.

Мүнөө «Забайкаллес» нэгэдэлэй түрүү модо бэлэдхэгшэд, онсолбол, Баргажанай леспромхозойхид дэмбэрэлтэ шэнэ үүсхэл гаргаба. Модо зөөхэ талаар 10 һарын түсэб Ой модоной хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр болотор гэхэ гү, али сентябриин 21 болотор бэелүүлхэ гэжэ эдэнэр шиидэв. Тиихэдэ С. В. Зыковэй, В. И. Тормозовой хүтэлбэрилдэг бригаданууд энэ үдэр болотор жэлэй түсэб бэелүүлхэ уялга абаа.

Л. ТРИФОНОВА.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

ЗАДАГАЙ ЗУҺАЛАНГУУД

Эдэ үдэрнүүдтэ районой олонхи колхоз, совхозууд ниитынгээ адууһа малые зунай бэлшээридэ гаргажа байна. Зуһалангуудта гарахын урда тээ фермэ, гүүртэ бүхэн тэндэ гэр, байрануудые заһабарилха талаар ехэхэн ажал ябуулдаг. Эртүүр зуһаландаа бууһан гүүртэнүүдэй мал түрүүшын ногоондо садажа эхилдэг.

Гэбэшье зарим ажахынуудта энэ хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһаниие хараада абажа, районой агропром, плем-нэгэдэлэй болон санэпидстанциин түлөөлэгшэд шалгалтын бригаданууды эмхидхэжэ, колхоз, совхозуудта зуһалангуудай байра байдалай хэр зэргэ бэлдэгдэһые харaһан байна.

Үдэрэй ошохо тума дулааржа, тала дайда ногоорон харгададаг болобо. Мүнөө үедэ бүхы мал зунай бэлшээридэ үглөөнһөө үдэшэ орой болотор адуулагдаха, хүсэ шадал түргэн абажа эхилхэ ёһотой ааб даа. Гадна мүнөө малда тарялан, сабшалангые гэшхүүлхэгүйн тула саг болзортонь тэдэниие зуһаландань абаашаха шухала болоно.

«Мир» колхоздо һү һаалиин гурбан фермэ бии юм. Зунай үедэ тус фермэнүүдэй нэгэниинь Галбайн МТФ-гэй зуһаланда гэхэ гү, али фермэтэеэ зэргэлжэ баригдаһан байрада ородог. Галбайнхидай зуһалан фермэһээнь оройдоол 200 метр зайда баригданхай. Эндэ шиферээр хушагдаһан һарабша сарай доро 198 үнеэд уяанда байлгагдажа, үдэрынь һаагдадаг юм. Эндэнь үнеэдтэ тэжээл хэжэ үгэхэ хобтонууд бэлэн болгогдонхой. Шаланьн бетоноор хушагдаа, наг шэбхэ гаргадаг түхеэрэлгэ табигдахаар хараалагдана. Теэд эндэ дутуу дунданууд үшөөл олон. Жэшээнь, һарабша сарайнь хажуу тээхи шала хүсэд бетоноор хушагдаагүй, тэжээл буйлуулха байра, һү хүргэхэ түхеэрэлгэшье эндэ хэгдээдүй. Иимэ һайн зунай байра бариһан хойноо эндээ үнеэдые оньһон аргаар һааха түхеэрэлгэ баһал тодхомоор байгаа. Харин мүнөө болоходо фермын арбан һаалишад һааһан һүеэ гараараа гү, али үргэбшөөр 200 метрэй зайда үбэлжөөнэйнгөө байра руу зөөжэ, тушааха баатай болоно. Зунай үедэ һаалишан бүхэн бүлэг үнеэдһээ үдэрэй 100 килограмм хүрэтэр һү һаадаг гээшэ. Тэрээнһээ гадна, хура бороо орохо, һалхин бууха, шанга нараншье шараха. Һаалишад бүхы үнеэдээ һаажа дүүргээгүйдөө һүеэ тушааха аргагүй ха юм. Тиимэһээ уһан, шорой һүн соонь орохо, гашалгажа болохо бшуу.

Энээн тухай колхозой зооветеринарна мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд бодожо үзөөгүй гэжэ һанахаар. Галбайн фермын малайнь үбэлэй байрын оройдохи хэдэн шифер хушалта абтаатай байба.

— Энэ юун болооб? — гэжэ һонирхоходомнай, колхозой ахамад зоотехник Д. И. Галсанова иигэжэ харюусаба:

— Һү һэбэрээн хүргэхэ түхеэрэлгэ руу хүйтэн уһа оруулхамнай. Теэд тэрэ түхеэрэлгэнь үүдээрнь багтанагүй. Тиимэһээ үбэлэй байрын үһээе задалаабди,—гэнэ.

Мүнөө сагай эрилтэ хадаа бүхы хүдэлмэриие оньһожоруулха, эрдэм-техникын дэбжэлтые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ анхарха шухала. Теэд Галбайн һаалишад тиимэ холо газарта һүеэ гараараа зөөхэнь гээшэ. Шалгалтын дүнгөөр элирүүлэгдэһэн дутагдалнууд июниин 15 болотор усадхагдаха ёһотой.

«Энэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд бүри апрелиин 18-да зунай бэлшээриие зүбөөр хэрэглэхэ тухай асуудалые партийна болон үйлэдбэриин суглаанууд дээрэ хэлсэһэн байна. Тэндэ барилга хэхэ, малай байрануудые заһабарилха хүнүүд элирүүлэгдэһэн, ямар ажал хаана хэгдэхэб гэжэ тодорхойлогдоһон юм. Теэд мүнөө зуһалангууд дээрэнь барилгашад, заһабарилагшадшье ошоогүй байһаар. Жэшээнь, Хуурлиг гэжэ газарта 200 тугалнууд харууһалагдаха байна. Тэндэхи байрын хушалтанууд һандаршанхай, хашаа хорёо тухайнь хэлэлтэшьегүй, задагай зайдан зандаа. Тугалшадай байха гэрэшье тулюур. Тус гүүртэдэ заһабарилгын ажал бодотоор хэхын тула адагынь 10 гаран үдэр хэрэгтэй. Гэбэшье саг ошожол байна, ажал хэгдэнэгүй.

Үлэнтэ гэжэ һууриндa энэ жэлдэ түрэһэн 493 жэжэ хурьгад байлгагдаха юм. Эндэ хүрэжэ ерэхэдэ хонишон Д. Ц. Шараев хоёр хүнэг дүүрэн уһа бариад урдаһаамнай ябаба. Ушарынь юуб гэхэдэ, эндэ уһан холоһоо зөөгдэдэг дээрэһээ тэрэнь ходо таһалдашана. Ойро дүтэ уһанай үгы байхада хонишон хурьгадаа баһал холо абаашажа уһалхаяа айна.

Хурьгадаа хээрэ бэлшээжэ, тэндэнь уһа оложо ундалуулхаяа яанат? — гэжэ асуухадамнай, тэрэ иигэжэ хэлэнэ:

— Колхозойнгоо таряа гэшхүүлжэрхихэ аалби?! Харана гүт, тойроод тарьянай байхые.

Нээрээшье, эндэ тойроод хуу тарьянай ургаса ногоорно. Тэрэшэлэн хурьгадайнь эдижэ байһан үбһэн, шэрүүгээр татагдаһан талханиинь баһал муу шанартай. Манай эндэ ошохын урда үдэр нэгэ хурьганиинь гарзалһан байба. Хонишон өөрөө һүрэгэйнгөө шэгнүүрые нэмээһэнэйнгээ түлөө хэды шэнээн түлөөһэ абаха тухайгаашье мэдэнэгүй.

Таалын һү һаалиин фермэдэ үнеэдые оньһон аргаар һааха түхеэрэлгэ бии. Тиимэ хадань эндэхид зундаа үнеэдээ үбэлэйнь байрада оруулжа һаадаг юм. Фермын хажууда 200 гаран тугалай байха дал һарабша түхеэрэгдэнхэй. Гэбэшье тэндэнь тугалнуудай хэбтэхэ газарта шулуун дэбдигдэнхэй аад, дороһоо хүйтэн. Тэндэ модон шала хээгүй һаа, нарай малай хүйтэ абаха, уушханай ханяадаар үбдэхэ ушар тохёолдожо магад шуу. Мүн эндэнь оршон тойроҥ арилгагдаагүй—модо шулуун, наг шэбхэ обоо хүбөө хэбтэнэ. Томо болоһон эрэ тугалнуудынь мүнөө болотор шэмхэгдээгүй ябана.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, энэ колхозойхид ниитынгээ адууһа малые зунай бэлшээридэ гаргахаар гүүртэлжэ бүридхэбэшье, зуһалангуудтаа мэнэ гэһээр нүүжэ ошохоор бэлэн болоогүй байһаар. Барилга, заһабарилгын ажалые мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдынь шалганагүй, тэрэниие түргэдхэхэ хэмжээ абанагүй.

Мүнөө хабарай тарилга дүүрэжэ, хүн зон сүлөө ороо ха юм. Дээрэ хэлэгдэһэн дутуу дундануудые дары усадхахын тула бии байгаа арга боломжоёо элсүүлхэ шухала, барилгын хүдэлмэриие эрид түргэдхэхэ гэжэ колхозой ахамад зоотехник Д. И. Галсановада, ажахын парткомой секретарь С. И. Машкиновада шалгалтын бригадынхид шангаар һануулаа.

К. ТАХАНОВ, Түнхэнэй РАПО-гой ахалагша зоотехник,
А. ХАРТАЕВА, РАПО-гой профсоюзай райкомой инструктор,
Ж. ЮБУХАЕВ, манай корр.

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ОРЁО АСУУДАЛНУУД ОЛОН

«Хүн зондо үзүүлэгдэдэг телефонно хэлхеэ холбооной туһаламжын хэмжээе 1,6—1,7 дахин ехэдхэхэ, городууд хоорондын телефон-автомадуудай тоое 2,5—3 дахин олошоруулха, городууд хоорондын телефонно хэлхеэ холбооe автомадаар хангалгын хэмжээе 70 процент хүрэтэр дээшэлүүлхэ...

Хэлхеэ холбооной туһаламжа үзүүлэлгын хэмжээе 26—28 процентээр дээшэлүүлхэ. Эрдэм, техникын шэнэ туйлалтануудай үндэһэ һуури дээрэ ороной нэгэдэмэл автоматизированнэ хэлхеэ холбооной сетние саашадань хүгжөөжэ, һайнаар хүдэлгэхэ».

(1986—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдһээ)

Партиин XXVII съезд дээрэ социальна хүгжэлтэдэ, арад зоной ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлгэдэ, материальна болон оюун бодолойнь улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые гүйсэд хангалгада онсо анхарал хандуулагдаһан байна.

Хэлхеэ холбооной һалбариин хурдан түргэн хүгжэлтэ, тэрэнииь нарижуулан һайжаруулга тухай КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэл соо иигэжэ тодорхойлогдонхой: «Үйлэдбэриие, нэн түрүүн транспортые болон хэлхеэ холбооe һэльбэн шэнэлэлгэ айхабтар ехэ удха шанартай».

Ороной хүгжэлтын Гол шэглэлнүүд соо заагдаһан юрын бэшэ, тон шухала зорилгонуудһаа уламжалан, республикын хэлхеэ холбоошодой урда шанга эрилтэнүүд табигдана. Эрдэм-техникын дэбжэлтын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгые, техническэ талаар зэбсэгжүүлгые болон һэльбэн шэнэлэлгые түргэдхэхэ, шанар дээшэлүүлхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдаха зэргэтэй.

Урдаа ехэ зорилгонуудые хараалхадаа, үнгэрһэн үеынгөө туйлалтануудые, дутуу дундануудые шүүмжэлхы ёһоор хаража үзэмөөр. Хурдадхалгын табан жэлдэ шадал шандааһаа шангадхахадамнай, урдань ямар арга боломжонууднай бодотоор хэрэглэгдээгүй байгааб гэжэ бодожо үзэмөөр. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй экономическа дүнгүүд хүдэлмэриимнай урагшатай байһые гэршэлнэ гэбэл алдуугүй.

Хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управленидэ табан жэлэй туршада бүхыдөө продукциин хэмжээн 27,1, тарифна олзо оршо 47,4 процентээр ургаа, ажалай бүтээсэ 25 процентээр дээшэлээ. Тиихэ зуураа ажалай бүтээсын дээшэлүүлэгдэһэнэй ашаар 93,7 процент продукциин хэмжээнэй ургалта хангагдаа. Олзо оршын талаар табан жэлэй даабари 105,1 процент бэелүүлэгдэһэн байна.

Хүдэлмэриин шухала участок, онсолбол, сеть хүгжөөлгые абаад харая. 1981—1985 онуудта городууд хоорондын телефонно утаһан хоёр дахин ута болгогдоо, телевизионно ретрансляторнууд эдэы шэнэһэн олошороо. Үйлэдбэриин хэлхеэ холбооe телетайпаар хангадаг предприяти болон эмхи зургаануудай тоо 60 процентээр дээшэлээ. Город хоорондын хоёрдохи хеерэлдеен бүхэн телефонистнуудай туһаламжагүйгөөр хангагдаа, город хоорондын автомат холбоогоор хэрэглэгдэжэ болоо.

Худөөдэхи телефонно холбоон үргэшэлтэйгөөр хүгжөөгүйгөө.

Телевидени болон радиодамжуулгын гүрэнэй комитедэй болон республикэнска радиотелевизионно түбэй мэргэжэлтэдэй үүсхэлээр городой радио-дамжуулгын шэнэ системэ нэбтэрүүлэгдэнэ.

Телевидениин хоёрдохи программые харагшадай тоо худөө нютагта 1985 ондо хараа байса олошороо. Энэ яагаад туйлагдааб гэхэдэ, Яруунын, Прибайкалиин, Кабанскын районуудай радиорелейнэ лининүүдэй станцинуудта телевидениин түхеэрэлгэнүүдэй комплект тодхогдоо бшуу.

Северобайкальск хотодо, районуудай түб һууринууд Бэшүүр, Хэжэнгэ, Загарай болон Мухар-Шэбэртэ радио-дамжуулгын сетьнүүд гурбан программын хүдэлмэридэ оруулагдаа.

1985 ондо шэнэ элементнэ бааза дээрэ, микропроцессорнэ техникын болон микро-ЭВМ-эй узелнүүдтэй шэнэ техникэ нэбтэрүүлжэ эхилээбди.

Энээнэй ашаар телеграфна сетьдэ, жэшээлхэдэ, телеграфистнуудай ажалай бүтээсэ 2 дахин дээшэлжэ, телеграммануудые саг болзортонь эльгээхэдэ, тушаан абажа хубаарилхада, гарай ажал нилээд хорсогдохо жэшээтэй.

Хэлхеэ холбоошодой һайн хүдэлмэриин жэшээнүүдые олоор дурдамаар байна. Гэбэшье шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөөл олон.

Хүн зониие ба арадай ажахые телефонно холбоогоор һайн шанартайгаар хангалгын олон асуудалнууд шиидхэгдээгүй байһаар. Газетэ, журналнууд саг соогоо захилшадта хүргэгдэнэгүй гэһэн гомдол, ажаглалтанууд үсөөрнэгүй.

«Правда» газетын оройдоол 56 процентнь хэблэгдэн гаргагдаһан үдэртөө хүн зондо хүргэгдэнэ.

Сэлэнгын, Тарбагатайн, Ивалгын районуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө телефонно холбоон тушаа гомдолнууд олооророно.

Дутуу дундануудаа усадхахын, хүдэлмэриин дүрим хазагайруулгатай тэмсэхын тула тодорхой хэмжээнүүдые абанабди. Гэбэшье эдэ хэмжээнүүднэй заримдаа саг болзортоо абтадаггүй, ашаг үрэгүйгээд халаглан хэлэмээр.

Улаан-Үдэ хотодо телефонуудые тодхохо талаар олон мянган мэдүүлгэнүүд оронхой юм. Тэд бултыень хангаха аргагүйбди. Эндэ хажуу тээһээ зэмэтэйшүүлые бэдэрхэ гэнэ бэшэбди. Гэбэшье республикын партийна, совет органуудай заабаряар Улаан-Үдын промышленна томо предприятинууд, онсолбол, авиазавод, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй завод, прибор бүтээлгын нэгэдэл городой районуудта техническэ байшангуудые бариха ёһотой аад, энэ даабари дүүргэлгээ унжагайруулна.

Мүнөө Советскэ районд АТС-эй байшан барилгын удаан ябуулагдажа байһан ушар һанаа зобооно. Юуб гэхэдэ, энээнһээ ганса тус районой бэшэ, харин городой бүхы сетиин телефонизаци сэхэ дулдыдаги байна.

Гэхэтэй хамта гансаһэ телефонно холбоондо бэшэ, харин телевидени хүгжөөлгэдэ, радиодамжуулгануудые предприятинуудай хабаадаха зэргэтэй. Техническэ байшангуудые барилга түрүүшын ээлжэндэ табигдана. Гансашье энэ бэшэ.

Бага ба ехэ объектнүүдэй проект зохёохо табихадаа, захил хэгшэ хэлхээ холбооной организацинуудһаа техническэ дүрим «эрижэ абаха» ёһотой.

Жэшээлхэдэ, Түгнын шулуу нүүрһэнэй уурхайда Улаан-Үдэһөө радиорелейнэ лини бариха, Гусиноозерскын ГРЭС-тэ — Гусиноозерск хотодо 1000 номер нэмээжэ тодхохо, телефонно ехэ станци бариха, Озерныш ашагта малтамал-шанаржуулгын комбинадта — Улаан-Үдэһөө Нарһата хүрэтэр кабельна лини бариха, телевидениин дамжуулгануудта хэрэгтэй радиорелейнэ лини һэльбэн шэнэдхэхэ шухала.

Энэ тоололгоёо саашань үргэлжэлүүлмээр. Гэбэшье хэлхеэ холбооной объектнүүдые саг соонь барихые оролдодоггүй, тиигэжэ үйлэдбэреэ хойшонь татадаг хүтэлбэрилэгшэд олон юм.

Баригдажа байгаа предприятинуудые хэлхеэ холбоогоор хангаха асуудал подрядна эмхинүүдэй түсэбтэ саг соогоо оруулагдадаггүйень шүүмжэлэн ажагламаар.

Хэлхеэ холбоошодой, нютагай органуудай болон албан зургаануудай хамтын оролдолгоор хэлхеэ холбоон хүгжөөгдэхэ ёһотой.

Хурдадхалгын табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хэлхеэ холбоошод шангаханаар хүдэлжэ гараха зэргэтэй.

Партиин XXVII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй дэмбэрэлтэ нүлөөн доро байгша оной түрүүшын кварталай түсэбые хэлхеэ холбооной бүхы һалбаринууд урагшатай бэелүүлээ. Продукциин хэмжээнэй, олзо оршын талаар түсэбтэ даабаринууд үлүүлэн дүүргэгдээ.

Загарайн, Бэшүүрэй, Хоринин, Кабанскын районуудай, Улаан-Үдэ хотын телеграфно-телефонно станцинууд, Хяагтын РУС-ай А. Б. Ванчиковай хүтэлбэрилдэг электромонтернуудай бригада, Улаан-Үдэ хотын хэлхеэ холбооной 9-дэхи отделениин комплексно бригада (бригадирынь Е. В. Иванова), 4-дэхи отделениин почтальонуудай (бригадирынь Е. Д. Анспук) бригаданууд илангаяа амжалтатай ажаллана. А. Б. Ванчиковай, Е. В. Ивановагай, Е. Д. Анспугай хүтэлбэрилдэг бригаданууд 1985 оной болон арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэб урагшатай бэелүүлжэ, Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ шалгарһан байна.

Манай хэлхеэ холбоошодой коллективүүд хурдадхалгын замда оролгые, үйлэдбэриие үндэр хэмжээндэ гаргалгые ямараар ойлгоноб гэхэдэ, ажалайнгаа үрэ бүтээсые, шанарые эрид дээшэлүүлхые оролдоно. Мүнөө үе сагай эрилтэдэ хүрэхөөр хүдэлдэг хүнүүдые нэрлэмээр. Улаан-Үдын почтамтын цехэй илгагша Г. Г. Жигжитова 47 һарын турша «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн нэрэ зэргээ алданагүй. Петропавловкын ЭТУС-ай Сэлэнгын цехэй электромонтер М. Г. Дараев, Закаменскын РУС-ай ахалагша телефонистка В. И. Максимова гэгшэд оролдосотой нарик ажалаараа шалгарна. «РСФСР-эй Хэлхеэ холбооной министерствын мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэ Хяагтын РУС-ай почтальон И. А. Прижимовада, почтамтын почтальон И. М. Тараканове кидо олгогдоо.

Хэлхеэ холбооной министерствын Хүндэлэлэй дэбтэртэ Закаменскын хэлхеэ холбооной цехэй электромонтер Т. Д. Садалаев, Хэжэнгын РУС-эй телефонистка Р. Ф. Хакимова гэгшэд оруулагдаа.

Арадай ажахые хүтэлбэрилгэдэ хэлхеэ холбоон тон шухала арга нүхэсэл болоно. Тиимэһээ экономикые эршэ түгэс хүгжэлтын замда гаргахада өөрын үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй бшуу. Мүн партиин социальна программые бэелүүлгэдэ хэлхеэ холбооной үүргэ сэгнэшэгүй ехэ.

Эдэ бүгэдые гүйсэд мэдэржэ, хэлхеэ холбооe хурдан түргэнеер хүгжөөхын, нарижуулан һайжаруулхын тула республикын хэлхеэ холбоошод хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллаха хүсэлтэй.

Д. ДАШИНИМАЕВ,
Буряадай АССР-эй хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управлениин ахамад инженер.

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ ҺУРАЛСАЛ

Политическэ һургуулинуудта һуралсалай жэл түгэсэбэ. Худөөдэ түгэсхэлэй хэшээлнүүд апрель һарада үнгэрөө һэн. Мүнөө городой политическэ һургуулинуудта һүүлшын хэшээлнүүд боложо дүүрээ.

БУЛТАДАА ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ХАБААДАА

Мяха-консервын комбинатай шубуу үүсэлдэг цехэй марксизм-ленинизмын үндэһэ һуурин һургуулида түгэсхэлэй хэшээл боложо. Һуралсалай жэлэй үедэ залуу мэргэжэлтэд, технолог, КПСС-эй гэшүүн Г. Х. Хахалова энэ пропагандистаар хүдэлөө юм. Һургуулида һурадаг 17 коммунист жэлэй турша «КПСС-эй дотоодын ба гадаадын политикын шухала асуудалнууд» гэһэн курсые шудалаа.

«Партиин үүргые, тэрэнэй бэелүүлдэг политическэ, эмхидхэлэй ажал ябуулгын хэмжээе дээшэлүүлгэ. КПСС-эй XXVII съездын удха шанар» гэһэн түгэсхэлэй хэшээлэй темые политическэ һуралсалай кабинет тодорхойлбо.

Пропагандист оролто үгэ соогоо КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө эдэбхитэй тэмсэл бүхы орон соо, тэрэ тоодо мяханай комбинадташье дэлгэрэнхэй гэжэ тэмдэглээ. Энэ талаар цехэй партиина организациин харюусалга тухай, коммунист бүхэнэй түрүү үүргэ тухай тэрэ хөөрөө. Жэшээнь, шубуу үүсэлдэг цех нэгэдэхи кварталай түсэбые сүм дүүргээд, партиин съездын нээгдэлгэдэ зорюулагдаһан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлээ. Жэшээнь, продукци болбосоруулха кварталай түсэб 139, ажалай бүтээсэ 125,4 процент бэелүүлэгдээ. 8 мянган түхэригэй салин хүлһэн алмагдаа. Табан һарын турша цех соо ажалай болон үйлэдбэриин журам эбдэхэ ушар үзэгдөөгүй.

Залуу коммунистнууд В. Д. Игумнова, Л. К. Умарова түрүүтэй комсомол-залуушуулай бригадануудай хүдэлмэриие пропагандист саашадаа тэмдэглэһэн байна. Энэл һургуулиин шагнагшад В. Д. Игумнова, В. Б. Быкова, Н. А. Чужакина Чернобылиин АЭС-тэ болоһон гэнэ аюулһаа хохидогшодто 700 түхэригэй мүнгэн шангые дамжуулха гэһэн үүсхэл гаргаа. Нэгэдэхи кварталай дүнгөөр мүрысөөндэ эрхимлэһэнэй түлөө цех энэ шан абаа юм. Коммунис ажалай һургуулиин шагнагша, бригадир Л. Е. Первушина ээлжээтэ хэшээлэй үедэ июниин 7-до субботник үнгэргэжэ, олоһон мүнгэеэ 904-дэхи номерой счедто, чернобыльшхидтэ туһаламжын жасада дамжуулха дурадхал оруулаа. Энэ дурадхалынь цехэй коллектив нэгэн дүүгаар дэмжэһэн байна. Тэрэшээн Г. Х. Хахаловагай хүтэлбэрилдэг һургуулиин шагнагшад һайнаар хүдэлжэ хаһаар, комбинадай ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадаг. «КПСС-эй Устав — бүхы коммунистнуудай баримталдаг партиина ажабайдалай хуули ёһо» гэһэн асуудалаар комсомол-залуушуулай бригадын бригадир В. Д. Игумнова үгэ хэлээ. Тэрэнэй бригадада 5 коммунист, 20 комсомол ородог юм. Цехэй социалис мүрысөөндэ түс, бригада ходо түрүү зэргэдэ ябажа, һарын, кварталай, жэлэй түсэбүүдые жэншэдгүй дүүргэдэг байна. Гурбан жэлэй турша гэшүүн бүхэнииь һара бүри салин хүлһэнэйнгөө 5 түхэригые Эб найрамдалай совет жасада дамжуулжа байдаг.

Нормировщик Т. Ц. Цыбгуева «Партиин гэшүүнэй арюун сэбэр, үнэн сэхэ шэнжэ шанарай түлөө, залан шууд кадрова политикын түлөө эсэшэгүйгөөр тэмсэхэ тухай» асуудалаар һанамжала мэдүүлээ. Тэрэ цехэй коммунист бүхэнэй шэнжэ шанарые тодорхойлоод, коллективэйнгээ нэгэ хүдэлмэрилэгшые хүтэлбэрилхы тушаалда дэбжүүлхэһээ урид бидэнэр, жинрэй ажалшад, нээмэл суглаан дээрээ партиинабэшэ зоной хабаадалгатайгаар тэрээндэ залан шууд тодорхойлолто үгэдэг заншалтайбди гэжэ тэмдэглээд, юрэнхыдөө хүтэлбэрилхы тушаалнуудта зүбөөр дэбжүүлхэ асуудалда тогтобо.

Цехэй шагнагша В. Д. Быкова партиина организациин ажал ябуулга тухай үргэнөөр мэдээсэһэнэй ашаар хүн зоной эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэ тухай хөөрөө. Мастер Н. А. Чужакина шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ партии болон общественын ажабайдалай гол ёһо заншал болоно гэжэ хэлээ.

Шубуудые шубуунай фабрикануудһаа дутуугаар эльгээһэнһээ боложо тохёолдодог бэрхэшээлнүүд тухай асуудалнуудые һуралсалай үедэ шагнагшад комбинадай, цехэй хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэ залан шууд табидаг һэн. Иимэ таһалдалнууд нёдондо жэлэй сентябрь, байгша оной апрель соо үзэгдөө юм. Хэды тиибэшье май һарынгаа түсэбые цех уридшалан дүүргээ.

А. ФЕДОРОВА,
Полит-гэгээрэлэй байшангай консультант.

ШАГНАГДАА

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой политическэ һургуулинуудта түгэсхэлэй хэшээлнүүд болобо. Байгша ондо политическэ һуралсалда 4 мянга гаран хүн хабаадуулагдаа һэн.

КПСС-эй XXVII съездын материалнуудые полит-һуралсалай шагнагшад һонирхол ехэтэйгээр шудалаа. Тэдэнэр түс асуудалнуудаар реферадуудые бэшэһэн байха юм.

Пропагандистнууд: локомотив-хабсаралгын цехэй начальник А. С. Коренев, вагон-хабсаралгын цехэй начальнигай орлогшо Ц-Ж. Ш. Аюшеев, модельнэ цехэй начальник А. И. Ключерёв, инструментальна цехэй начальник Н. В. Гомзяков болон бусад түгэсхэлэй хэшээлнүүдые үндэр хэмжээндэ үнгэргөө. Тэдэнэй хүтэлбэрилдэг һургуулинуудай шагнагшад олонхидоо уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод юм.

Политическэ һуралсала[…] хим 30 пропагандис[…] лон шагнагшад Чехосл[…] ошохо хүнгэлэлтэтэй путе[…] шагнагдаа юм.

Үнгэрһэн жэлэй дүнгү[…] согсолһон «Пропагандист[…] һэн плакат бэлдэгдэбэ.

В. БОРОДИН,
ЛВРЗ-гэй парткабине[…]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводо[…] хим пропагандистнууд Махусанов, М. М. Из[…] Н. М. Пыкин.

Ф. СОРОКИНОЙ ф[…]

КОММУНИСТЫН ҮҮРГЭ

Политическэ һуралсалые бодото ажабайдалтай улам нягтаар холбохо шухала гэжэ КПСС-эй XXVII съезд дээрэ заагдаа юм. Энэ заабариһаа уламжалан, Тарбагатайн районой «Дружба» колхозой партийна организаци политическэ һуралсалда бүри ехэ анхарал хандуулдаг болонхой. Нэн түрүүн харюусалгатай, өөрынгөө ажалые эрхимээр дүүргэдэг мэргэжэлтэд, тушаалтад пропагандистнуудаар томилогдодог байна. Тэдэнэр булта хубиин зохёохы түсэб табижа, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхые оролдоно. Байд гээд лэ пропагандистнууд ажахын парткомой урда тоосодог, шагнагшадайнгаа дурадхалнуудые согсолжо, дээшэнь дамжуулдаг гээшэ.

Партиин XXVII съездын һүүлээр полит-һуралсалай ябаса улам эршэдээ. Партиин түүхэтэ документнүүдые шудалалгада зорюулагдаһан хэшээлнүүдтэ колхозой ажалшад тон эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Колхозой түбтэхи полит-һургуулиие ахамад агроном А. А. Чебунин хүтэлбэрилһэн байгаа. Хэшээлнүүдынь ходо һонирхолтойгоор нүхэр ёһоной хөөрэлдөөнэй түхэл янзаар үнгэрдэг һэн. Шагнагшад КПСС-эй XXVII съездын материалнуудтай танилсажа, фермэ, бригадануудайнгаа ажал хэрэгые һайжаруулха тухай бодомжолоо, дурадхалнуудые оруулаа юм.

1985—1986 онуудай түгэсхэлэй хэшээл «Партиин үүргые, тэрэнэй бэелүүлдэг политическэ, эмхидхэлэй ажал ябуулгын хэмжээе дээшэлүүлгэ. КПСС-эй XXVII съездын дүнгүүд болон тэрэнэй түүхэтэ удха шанар» гэһэн темээр үнгэрөө. Шагнагша А. Е. Тушако партиин гэшүүнэй арюун сэбэр, үнэн сэхэ шэнжэ шанарай түлөө эсэшэгүйгөөр тэмсэхэ хэрэгтэй байһан тухай хөөрэхэдөө, кадрнуудые шэлэн табиха талаар парторганизациин, колхозой правлениин хүдэлмэриһөө жэшээнүүдые харуулаа, хүдөөдэ архидалгагүй байдал тогтоохын түлөө тэмсэл тухай мэдээсээ. М. И. Федоровой үгые һуралсалда хабаадагшад һонирхол ехэтэйгээр шагнаа. Юундэб гэхэдэ, энэ хүн 20 гаран жэл соо тарян ажалда хүдэлнэ ха юм. Тэрэ ажалшадай һэшхэл тухай хөөрэһэн байна. Шанар муутайгаар, залхуу, һаланаар ажалдаа хандадаг зон нүхэдэйнгөө нюдэ руу яажа харадаг гээшэб гэһэн асуудал табяад, иимэ ушарнуудые саашадаа үндэһөөрнь усадхаха хэрэгтэй гэжэ тобшолоо. Хүнүүдэй эдэбхи үүсхэл, харюусалга дээшэлүүлхэ талаар хамтын подряд илангаяа ехэ арга боломжо олгодог байна. Жэшээнь, хабарай тарилгын үедэ Пестерево һууринай оньһожоруулагдамал 2-дохи отрядай механизаторнууд социалис мүрысөөндэ эрхимлээ.

Түгэсхэлэй хэшээлэй д[…] дые согсолходоо, ахама[…] роном А. Чебунинай […] һургуулиин шагнагшад ш[…] һан материалаа колхозой […] хэрэгүүдтэй холбожо шад[…] бэ. Даб дээрэ байгша […] дүнгүүд нээрээшье ури[…] маар. «Дружба» колхоз[…] соогоо түрүүлэн эртын […] һото ургамалнуудай тар[…] дүүргээ. 2110 гектар ш[…] 230 гектар яарса таригд[…] рим талмайнууд дээрэ […] га хэрээһэлэн үтэгжүүлг[…] лан хэгдээ. Тэжээлэй ург[…] нууд 150 гектар дээрэ […] даһан, хартаабха 200 […] дээрэ һуулгагдаһан бай[…]

Тус полит-һургуулиин […] нагша К. Чебунинай даа[…] нэй фермын коллектив […] шатайгаар ажаллана. Үб[…] гын үедэ үнеэн бүриһөө […] килограмм һүн һаагдаа, […] рүү һаалишад В. Н. Ми[…] — 1488, Е. Ф. Измай[…] 1260 килограмм һаагаа.

Колхозой ахамад агр[…] пропагандист А. А. Чеб[…] хэшээлэй дүнгүүд туша[…] тоходоо, колхозойнгоо […] дээрэһээ коммунист[…] ударидахы үүргэ тухай, […] бэридэ болон хүдөө[…] ной ниитын ажабайдал[…] рэнэй үзүүлхэ нүлөөн […] тодо хурсаар хэлээ.

Б. СОТ[…]
Манай шта[…]
бэшэ ко[…]

ЕРЕВАН. **Элдэб түхэлэй гэрэл үгэдэг оньһон приборнуудые, лаампануудые үйлэдбэрилэн гаргадаг эндэхи заводой продукци бүхы орон доторнай мэдээжэ болонхой. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй турша үйлэдбэрилдэг продукцияа баранииень шэнэлжэ, үндэр үрэ дүнтэйгөөр хүдэлһэнэйнгөө түлөө КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаа.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ лаампанууд туршалга гаража байна.
ТАСС-ай фотохронико.

АРГА БОЛОМЖОНЬ Е[…]

— Һү һаалиин фермын коллективүүдһээ гадна, урданайхиһаа һайнаар хүдэлжэ байһан коллектив тухай хэлэбэл, энэмнай манай гахайшад болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ түс коллектив ажалаа эрид һайжаруулаа. Нёдондо жэлдэ һара, квартал бүриингөө түсэб үлүүлжэ, жэлэйнгээ даабари болзорһоонь холо урид дүүргээ һэн. Харин мүнөө жэлдэ бүришье һайнаар ажаллажа байна. Энээндэ партиимнай XXVII съездын шиидхэбэринүүд нүлөө үзүүлээ гэжэ сэхэ хэлэхэ ёһотойбди,— гээд «Искра» колхозой партбюрогой секретарь В. И. Лоскутников хөөрөө һэн.

КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түс коллектив эдэбхитэйгээр хабаадажа, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргээ юм. Иигэжэ районой гахайн фермэнүүдэй дунда түрүүшын һуури эзэлжэ, КПСС-эй райкомой, арадай депутадуудай райсоведэй гүйсэдкомой болон агропромой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

— Бидэ энээнһээ урдашье Улаан туг барижа байгаабди. Хүн бүхэн энэ тугаа алдахагүйе оролдоо гээшэ. Гадна иимэ коллектив байһан тула бултанда жэшээ харуулха ёһотой болонобди. Иимэ түүхэтэ үе сагта хүдэлжэ, бүхы хубилалтын үндэһэ һуури табилсаха байһанаа һайн ойлгонобди. Ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, үдэр бүри һайн үрэ дүн туйлахын тула оролдоо һаамнай, амжалта заатагүй ерэхэ, хубилалтанууд хэзээдэшье туйлагдаха байна,— гээд фермые даагша Валентина Григорьевна Трофимова хэлэбэ.

Байгша оной түрүүшын кварталайшье дүнгөөр түс коллектив энэ Улаан тугаа алдаагүй. Үнгэрһэн дүрбэн һарын дүн абажа хараа һаа, коллективэй хэды амжалтатай, урагшатай хүдэлжэ байһые бэлэхэнээр ойлгохот. Энэ үе соо эндэхи гахайшад 1040 поршоонхо абаха ёһотой аад, бүхыдөө 1847 поршоонхо абаа. Тиихэдэ дүрбэн һара соо 796 центнер нэмэлтэ шэгнүүр абаха […] аад, тэрэнээ 985 цент[…] хүргөө. Нэгэдэхи квартал[…] центнер мяха гүрэндэ […] даха түсэбөө 143 цент[…] үлүүлбэ.

Түрүү коллектив бии […] арга боломжонуудаа тоо[…] үзөөд, байгша оной түрү[…] хахад жэлдэ гүрэндэ бү[…] 1534 центнер гахайн м[…] далдахабди гээд мэдүүл[…] рин жэлэйнь түсэб 2200 […] нер юм. Бодоод үзэхэдэ […] дэхи гахайшад энэ түсэб[…] лээд үлүүлхэ байна.

— Үлүүлхэ арга бол[…] дүүрэн бии. Гүрэндэ […] дагдаха гахайнууд һайн[…] хан таргалуулагдана. Т[…] орондо шахалгада таб[…] поршоонхонуудшье бии, […] наар харууһалагдана. Х[…] талааршье дутамаггүй […] ёһотойбди. Бэшэ юумэн[…] хайшадһаамнайл дулдыдах[…] дэнэр бүхы шадалаараа […] дохобди, манһаа дула[…] юумэ гүйсэд дүүргэхэбди[…] тэдэнэй зүгһөө мэдүүлхэ[…] наб. Мүнөө ажахын то[…] гоор ажалланабди. Тии[…] аша үрэ ехэтэй онол арг[…] лохо бригадна подряд г[…] нэбтэрүүлхэ үндэһэ һуур[…] бигданхай. Бидэшье булт[…] гуримаар хүдэлхөөр зэһэ[…] бди. Теэд колхозой хүтэл[…] лэгшэд, экономистнууд […] нягтаар тооложо, түсэб[…] үгэхэ хэрэг унжагайруул[…] гэжэ В. Г. Трофимова хэ[…]

Эндэ ажалша бэрхэ […] нугадаа мэдээжэ гах[…] олон. Шахан таргалуули[…] гахайнуудые харууһалдаг […] Мальцева, В. Ф. Козлова, […] Стулева гэгшэд абаһан […] лис уялгануудаа хө[…] үлүүлнэ. Тиихэдэ Л. И. […] цева, Г. М. Митрофанов[…] шэд апрель һарада түс[…] таа 60 поршоонхо абаха[…] той аад, тэрэнээ хоёр […] үлүүлээ.

Онсолон хэлэхэдэ, түс[…] хозой гахайшад шэнэ […] жэлэй түрүүшын жэлые […] үрэ дүнгүүдтэй түгэсхэх[…] рилготой. Иимэ арга бо[…] жын бии байһые мүнө[…] рэйнь ажал хэрэгүүд гэр[…] нэ.

М. САНДАНО[…]
манай кор[…]
Мухар-Шэбэрэй район.

АЖАХЫН ӨӨРЫГӨӨ ДААГААД БАЙЛГА

Үнэн бодото ажахын тоосоон, эсэсэй үрэ дүнгүүдһээ ашаг олзын дулдыдалга агропромышленна комплексын бүхы шатануудай хэм хэмжүүр болохо ёһотой. КПСС-эй XXVII съездын трибунаһаа зэдэлһэн эдэ үгэнүүд гүрэнэй урьһаламжада хандангүй, гансал өөрөө өөрыгөө хангаха, поли ба фермэнүүдэй продукциин шанарые дээшэлүүлхэ талаар Ставрополиин колхоз, совхозуудай эхилһэн үргэн ехэ экономическа туршалгануудые батална.

Петровско РАПО-гой түрүүлэгшын орлогшо А. Климова иигэжэ хэлэнэ: «Гарзагүй байхаар түсэблэһэн байдал һула муу, эдэбхигүй байлгаһаа найдамтай халха болоно. Ашаг үрэ ехэтэй технологи нэбтэрүүлгэдэ ба эрдэм-техникэ хурдадхалгын амжалтануудта үзэгдөөгүй ехэ эдэбхи үүсхэл бадаруулна».

Хэдэн жэлэй саана эндэхи ажахынууд нэгэ иимэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлһэн юм. Тиихэдэ газар тарияланай ажалшадай, малшадай, бүхы шатын мэргэжэлтэдэй ба хүтэлбэрилэгшэдэй ажалай түлөөһэн олзоһоо дулдыданги байха ёһотой. Ушар иимэһээ гүрэндэ тушаагдаһан продукциин шанар ба тоо хараада абтана. Энээнэй дүнгөөр район үнгэрэгшэ табан жэлдэ таряа—11 мянган тонноор, мяха — 1 мянган, һү 6,2 мянган тонноор үлүү ехээр үйлэдбэрилөө.

Нютагай «Колос» колхозой 2-дохи һүнэй фермын жэшээ эндэ дурдалтай. Үргэлжэ гээгдэжэ ябадаг түс фермэ түрүүшүүлэй тоодо ороо бшуу. Гансал үнгэрһэн жэлдэ тэрэнэй коллектив үнеэн бүриһөө 300 килограмм һү үлүү һааһан байна.

Урда жэлнүүдтэ фермын гээгдэгшэдэй тоодо ябахадань, һаалишад ажалта үдэртөө нэмэлтэ түлбэри абадаггүй байгаа. Гэхэтэй хамта гансал тэдэнэй гэмээршье бэшэ һаа, саг соонь тэжээл асархагүй гү, али рационииень буруу табилгаһаа, үгышье һаа һаадаг түхеэрэлгын эбдэрһэнһээ, тэрэниие удаан заһабарилгаһаа ажалынь хожомдодог байгаа ха юм. Гэхэ зуура гарзатайгааршье ондо ороо һаа, хүтэлбэрилхы аппарат, зоотехнигүүд, малай аргашад шагнал абадаг һэн. Ажахын амжалтануудта тон сэхэ хабаатай бэшэ, бага-сагын пунктнуудые дүүргэхэдээ, яһала ехэ мүнгэ хармаандаа оруулдаг байгаа бшуу. Тэрэ байдал хүнүүдые һайнаар хүдэлгэхэдэ, журам ба эмхидхэл бэхижүүлгэдэ ямаршье нүлөө үзүүлдэггүй, гансал эршэмтэйгээр хүдэлхэ дура зориг мохоодог һэн.

Мүнөө дурсагдагша ажахын тоосоондо ороһоорнь байдал эрид хубилаа. Эндэ гүрэнэй түсэбтэ даабаринуудые бэелүүлхэ талаар ажал хүдэлмэридэ хабаадалгын хэм хэмжээн материальна урмашуулгын үндэһэн боложо үгөө бшуу. Ажахын һалбариин албанууд эли бодо эдэбхижээ. Жэшээнь, зоотехник-үрэжүүлэгшэд хэдэн шэнэ дурадхалнуудые оруулба. Тэдэнэй дурадхалаар малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри бүридхэлдэ абтаа. Һүрэгые саашадань нэмэхын тула һүтэй үнеэдэй тугалнууд абтана. Тэжээл нэмэгдээгүй аад, һааһан һүн зургаанай нэгэ хубяар дээшэлээ. Мүн бусадшье хэмжээнүүд бэелүүлэгдэбэ.

Мэргэжэлтэдэй зохёохы хани барисаанай оршон байдалда һаалишад энэ табан жэлдэ үнеэдэйнгээ һаам үшөө 300—400 килограммаар ехэ болгохо түсэбтэй. Өөһэдыгөө хангаха хэрэгтэ түсэб бага болгохо ябадал үнэхөөрөөшье олзогүй. Ставрополиин туршалгын гол шухалань юуб гэхэдэ, түсэблэлгые экономикын үндэһэн дээрэ бэелүүлгэ болоно. Түсэбөө бага болгоол һаа, техникэ, нефтепродуктнуудые, барилгын материалнуудые, үтэгжүүлгэ, гербицидүүдые багаар абаха байна ха юм. Үлүү гарама ехэ болгоо һаа, түлөөһэ багые абахаш. Юуб гэхэдэ, абаһан олзо гаргашые харюулхагүй ха юм.

Ажахын тоосоон — саг үргэлжын эрилтэ ехэтэй хинагша мүн. Ставрополиин хизаар хадаа һалхинда ходоро үлеэлгэһэн тала гээшэ ааб даа. Кубань шадарай хара хүрьһэтэ газар, Каспиин сүл губинууд гэхэ мэтэ элдэб уларилтай зононуудай гаргашанууд адли бэшэ байдаг. Мүн колхоз, совхозуудшье ондо ондоо олзо абана бшуу. Ушар тиимэһээ хүдөө ажахыда мүнгэ һомолходоо, Госагропром газарай нюруугай шанарые хараада абана гээшэ.

(ТАСС).

Совет орон дотор

САЙН ПЛАНТАЦИ ДЭЭРЭ

МАСАЛЛА (Азербайджанай ССР). Азербайджанай ажахынуудта сайн набша промышленна аргаар буйлуулжа эхилэнхэй. Ургаса хуряалгын урда тээ эндэ ашаглалгада оруулагдаһан сайн фабрика шэнэ ургасаар хэгдэһэн түрүүшын продукци худалдан абагшадта эльгээгээ.

Ургаса хуряалгын үедэ сайн фабрикануудай дэргэдэ ашаатай автомашинануудые олоор суглуулхагүй гэһэн зорилго республикын Госагропром фабрикын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табиһан байна. Таряашадай партнернуудынь хуушарһан түхеэрэлгэнүүдэй орондо мүнөөнэй бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүдые тодхожо, шэнэ цехүүдые болзорһоонь урид хүдэлгэжэ эхилһэн байна.

— Болбосоруулгын предприятинууд ажахынуудта дүтэ шадар байхадаа таарамжатай гэжэ дүй дүршэл дээрэһээ мэдэжэ абаабди,— гээд эндэхи РАПО-гой соведэй түрүүлэгшэ Ю. Керимов хэлэнэ.— Зөөлгын үедэ ургасын зарим хубинь гээгдэдэг, продукциин шанар доошолдог байгаа. Түсхай шэглэлтэй совхозуудта дүтэ шадар баригдаһан шэнэ дүрбэн фабрика ехэ ашаг олзо оруулна.

АВТОМАТ-ТЭЭРМЭ

ШАБАТ (Хорезмскэ область). Сүүдхэдэ 100 тонно гурил татаха аргатай автомат-тээрмэ эндэ ашаглалгада оруулагдаа. Энэ табан дабхар байшанда тон үсөөн хүнүүд хүдэлнэ. Бүхы хүдэлмэринь автомадай туһаламжаар дүүргэгдэнэ.

Тээрмэшэнэй уялганууд халаанай операторта даалгагданхай. Тэрэ технологическа бүхы хүдэлмэриие залан хүтэлбэрилнэ. Бэлэн болоһон гурил сорго хоолойнуудаар дамжан, складай байрануудта ороно. Тэндэһээ автомадай туһаламжаар гурил зөөдэг машинануудта ашагдажа, хилээмэнэй заводуудта эльгээгдэнэ.

Шэнэ автомат-тээрмэ болбол һүүлэй жэлнүүдтэ Узбекистанда баригдаһан ээлжээтэ предприяти болоно.

СИБИРИИН ТҮБТЭХИ ЗАПОВЕДНИК

КРАСНОЯРСК. Красноярска хизаарта нэгэ миллион шахуу гектар газар дээрэ Түбэй-Сибириин заповедник нээгдээ.

— Дунда Сибириин үргэн уужам дайдада заповеднигэй бии болоһон ушар эрдэм ухаанда ба ажабайдалда ехэ туһатай байха юм,— гэжэ СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Оин институдай директорэй орлогшо Е. Петренко хэлэнэ. — Хүнэй ажал ябуулгын нүлөөгүйгөөр байгаалида болодог процессүүдые бидэ шэнжэлхэ аргатай болообди. Газарай бүмбэрсэгэй хоёр полюсые холбожо, экватор дээгүүр хүндэлэн гараһан линиие зубшан бүмбэрсэгэй хойто хахад хубиин хэдэн биосфернэ заповеднигүүд эмхидхэгдэнхэй. Эдэнь гэбэл, Түбэй-Сибириин ба Саяно-Шушенска заповеднигүүд болоно.

ҺУРГУУЛИИН РЕФОРМЫЕ БЭЕЛҮҮЛНЭБДИ

...Д ХҮЛЭГҮҮДТЭ БУЛГЮУЛХАГҮЙ...

...дахи СПТУ- ...ооһоор олон ...Татаро- ...мэргэжэлэй ...шиин филиал ...ондо тэрэ ... Энэ хуга- ...ежэлтэй бэл- ... Баргажанай, ...оннуудай ажа- ...дэнэр ажал- ...мэргэжэл- ...классай ...истнүүд, ажа- ...ба «Е» катего- ...«К-700» тух- ...хооһоо трак-

60 хүнэй һуугаад эдеэлхэ столово, үйлэдбэриин һуралсалай программые һаадгүй бэелүүлхэ машинно-тракторно парк манда бии болонхой гээшэ.

Һурагшадай абаха, тэдэнэй һургажа дүүргүүлхэ талаар гүрэнэй түсэбые арбан нэгэдэхи табан жэлдэ манай училищин коллектив дүүргэнэ байна.

1981—1985 онуудта КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэрнүүдые дүүргэхын, һургуулиин реформые бэелүүлхэ талаар парти, правительствын захяа заабаринуудые бэелүүлхын түлөө шадалаараа тэмсэбэбди. Тиимэһээ һуралсал-хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэри энээн шэглэлээр ябуулагдаа гээшэ.

Харин мүнөө КПСС-эй XXVII съездын түүхэтэ шиидхэбэриин ёһоор, үгөөрөө бэшэ, харин бодото хэрэг дээрээ хүдэлмэреэ эрид хубилгахын түлөө тэмсэжэ байнабди. Юрэдөө, шорой хамагһаа эхилээд, директор хүрэтэр — училищин коллективэй бүхы гэшүүд дааһан хүдэлмэридээ ёһотой һайнаар бүтээхэ уялгатай гэжэ эрилтэ мүнөөдэр табигдана.

Гүрэнэй түсэбэй ёһоор, 1985 ондо 250 һурагшадтай байха, үнэн дээрээ 280 һурагшадтай байгаабди. Дүүргэжэ гарахань дүүргэдэ, бүгэдэнь һуража байна. Һуралсалай шанар эдэ абтаха ёһотой һурагшад абтаа, түсэб дүүргэгдээ һэн.

Училищиингаа һуралсалай-материальна үндэһые бэхижүүлхэ талаар ехэ юумэн хэгдэбэ. 14 тракторай баталгаа һарабша, 50 хүнэй һууритай сагаалсын гэр баригдаа. Мүн автотрактородром түхеэрэгдэжэ байнхай. Багшанарай хоёр байратай гэр баригдаа, химиин ба биологиин кабинет эмхидхэгдээ.

Һурагшадай номоо үзэхэ, амарха арга хамтын байрануудта бии юм.

Һурагшадай үбэлэй амаралтын үедэ хүдэлмэрилэгшэд столовыншье дотор талые гоёон шэмэглэжэ байна.

Зүгөөр дутуу юумэ үшөөл олон. Училищиингаа дунда эрдэм олохо болгохоор байхада, юрэнхы эрдэмэй предмедүүдээр кабинедүүд хэрэгтэй болоо. Ород хэлэнэй ба литератырын, физикын ба математикын, түүхын ба обществоведениин, географиин кабинедүүд байхагүй. Спортивна зал, техническэ хангалтын, хүдөө ажахын машинаар лабораторно хэшээлэй, трактор ба автомобиль ударидалгын тусхай классууд хэрэгтэй.

Дунда һургуулинуудые дүүргэһэн басагад соонһоо дуратай шуулые шэлэжэ, барилгын мэргэжэлдэ училищи һургаха байгаа. Тэдэ үнооохи материальна үндэһэн дутадаа һаад болоно. Хэрбээ штукатурщигуудые, шэрдэгшэдые, барилгын бусад мэргэжэлтэдые бэлдэдэг болоо һаа, ехэ һайн байха һэн. Юуб гэхэдэ, манай районда барилгын мэргэжэлтэд дутадагдаа үниихэй.

1984—1985 онуудай һуралсалай жэлдэ үйлэдбэриин һуралсалай мастернуудай, һурагшадай хүсөөр 1000 кубометр түлеэн бэлдэгдэжэ, ... Мүнөө хүдэлжэ байһан котельнын ... Тиимэһээ ... котельнын баригдаха ёһотой. Энэ хэдэн жэлдэ гол асуудал болоод байна. Яахадаа гэхэдэ, үдэр бүри котельнидэ уһа түлеэ зөөлгэн һурагшадай үйлэдбэриин һуралсалда түбэг татадаг.

Районойнгоо ажахынуудта шадаха зэргээрээ туһалха уялгатайбди, туһалдагшьебди, туһалхашьебди. Зүгөөр училищи хадаа өөрын түсэбтэй, программатай һуралсалай зургаан гэжэ хараадаа абангүй, районай гүйсэдхэхэ манда түсэб һэо гадуур дээдэдэр угтэжэ, хүдэлмэриимнай өөрэ болгожорхидог гэжэ хэлэмээр. ... хээр байна. 1000 центнер үбһэ сабшаха, тармаха, бухаллаха, сомохо гээшэ наадаа бэшэ. Гадна 250 центнер набшаһата тэжээл, 300 центнер шэлбүүхэ бэлдэхэ — иимэ түсэб нэдондо үгтөө һэн. Тиимэһээ үйлэдбэриин һуралсалай 8 мастерэй гурбаниинь һуралсалай хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ хабаадалгүй шахуутүй. Имагтал иимэ ушарһаа мастернүүдыңгаа ... Харин энэмнай хуули буса хэмжээн болонхо юм. Зарим үйлэдбэриин мастернууд уялгые ... Энэ мэтын ушарһаа болсоно, мэргэжэлтэдэ бэлдэлгын шанар доошолдог, журам хазагайруулха ушар һурагшадай дунда үзэгдэдэг.

Училищиингаа һуралсалай ажахые хүгжөөхэ дээрээ анхаралаа хандуулжа байнабди. Энэ хадаа һайн хэрэг.

Зүгөөр ... найса бодожо үзэхэ юумэн олон даа. Жэшээнь, 300 гектар талмайда ... даабари үгтэнэ. Харин училищи өөрыгөө 84 гектар газартай юм. 220 гектар газар училищида үгэхэ тухай асуудал даб дээрэ шиидхэгдэхэгүй. Училищиин директорэй 1983 оноо энэ асуудалтай ... шиидхэгдээгүй. ...

Теплицэ бариха газар училищида байхагүй. Мал бариха шье газар манда үгы, Хамһабариин ажахые байгуулхын түлэ Буряадай АССР-эй Техническэ мэргэжэлэй һуралсалай зургаануудай управлениин зүгһөө нэмэлтэ мүнгэн манай училищида хараалагдаагүй.

«Дунда эрдэмэй техническэ мэргэжэлэй училищиин базово предприяти тухай дүримые» батаһан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1985 оной февралиин 22-то тунхаглаһан тогтоол манай найдалые үргэнэ. Тэрэ тогтоолые бэелүүлхэ зорилгоор бидэ тэмсэжэ байнабди. ... юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулиин реформые удаа дараалан бэелүүлхэ, һуралсалай болон хүмүүжүүлгын ажал ябуулгые үсэд дээшэлүүлхэ, һурагшадай компьютерэй эрдэм мэдэсые хангаха, ... залуушуулай бэлэдхэлые үндэһөөрнь һайжаруулха шухала, — гэжэ КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэри соо бэшээтэй.

Харьяата ажахынуудтай хамта, районой партийна организациин, совет органуудай туһаламжаар энэ ехэ зорилтые бидэ бэелүүлжэ шадахабди.

Гэхэ зуура гүрэн түрынгөө манай урда табиһан зорилгонуудые дүүргэхэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые бэлдэлгын шанарые эрид дээшэлүүлхэ, юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулиин реформые бэелүүлхэ гэжэ манай училищин коллектив хамаг хүсөө зангидан оролдоно юм.

Ерээдүйнгөө һайхан замда бидэ этигэнэбди. Үе сагайнгаа эрилтын ёһоор, мүнөөнэй залуушууд техникэдэ дуратай болонхой. Хэрбээ элинсэгүүдэйнгээ ... гүйлгэхэдээ ябадаг байһан һаа, мүнөөнэй хүбүүд, басагад булад хүлэгүүдэйнгөө жолоое бахим адхаад, Хүнтэйн талын газарые хүүсээ хэмжээн ябана ха юм. Тиимэһээ дунда эрдэм олонгоо, манай училищида орожо, мүнөө үеын техникэ шудалхыень хүбүүд, басагадые уриха байнаб.

Г. ДОРЖИЕВ,
Хурамхаанай районой Могойтын 33-дахи СПТУ-гай директор.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ

ОРОЛДОСЫН АШААР

Доодо-Саянтада нэгэ томохон сагаан гэр холоһоо элеэр харагдажа байдаг. Энэмнай «Бурятгеология» нэгэдэлэй столово мүн. Үдэрэй 12 час 30 минутада тэрэ байшангай үүдэн нээгдэжэ, хүн зониие амтатай эдеэгээр хооллуулжа эхилдэг. Эндэ ходоодоо һаруул, эриг сэбэр, элдэб сэсэгүүд олоор таригданхай байдаг.

Буфедые даагша В. М. Григорьевагай гарнууд һурамхи түргэнөөр хүдэлжэ, хүн зон урдуурнь удаан зогсонгүй гэхээр үнгэржэл байха юм. Тогоошод Н. П. Дульская, Л. А. Бянкина гэгшэд, хараха янзада яаралгүйхэнөөр аад, шадамар түргөөр хүдэлжэ, хэндэ юун хэрэгтэйб — лапшаатай шүлэн гү, али рассольник, котлетэ гү, али шараһан загаһа гэхэ мэтые зохидоор табаг соо хэжэ, тэдэндэ дамжуулна.

Хахад часай турша соо хэдэн арбаад хүн хангагдажа, удангүй столово соо хон-жэн болошобо. Тэрэшэлэн бүлэг хүдэлмэришэдэй эдеэлхэеэ ороходо, намдуу байдал таһалдажа, тогоошодой ажал баһал үргэлжэлбэ.

Бидэшье ехэтэ амтархан эдеэлбэбди. Али ганса манда амтатай шэнги һанагдаба гээшэ гү гэжэ һанаад, хажуудахи столдоо эдеэлжэ һууһан хүнүүдһээ асуухадамнай:

— Бидэ ходол харгыда ябадаг гээшэбди. Тиимэһээ эндэл орожо эдеэлдэгбди. Элдэб янзын эдеэ амтатайгаар шанадагшье, хүн зондо ехэл аятай зохидоор хандадаг, мүн түргэнөөр хангадаг юм,— гэжэ Баргажанай районой «Агропромхимия» нэгэдэлэй жолоошод В. В. Скосырский, С. С. Колмаков гэгшэд столовын хүдэлмэрилэгшэдэй ажалаар омогорхон байжа хөөрэбэ.

— Бишье эндэ ходо эдеэлдэгби, һайн шанартай эдеэшье бэлдэдэг, зохидооршье хангадаг, — гэжэ «Бурятгеология» нэгэдэлэй жолоошон В. К. Михалев нэмэнэ.

Тиигэһээр байтарнай, Доодо-Саянтын дунда һургуулиин һунаагдаһан үдэртэй бүлэгэй үхибүүд орожо ерэбэ.

— Бидэ эндэ эдеэлдэг болонхойбди. Эдихэ юумэнииинь эрхим шанартайгаар, элбэгээр шанагдадаг дээрэһээ үхибүүднай ехэл сэдьхэлээ ханангы байдаг,— гэжэ багша Л. Л. Тучинова хөөрэнэ.

— Хайшан гэжэ иимэ амтатай, һайн шанартай эдеэ бэлдэнэ гээшэбта?— гэжэ столовын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандажа асуухадамнай:

— Хэжэ байһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө дуратай дээрэһээ оролдоно гээшэбди,— гэжэ гурбадахи категориин тогоошон Н. П. Дульская дарууханаар хэлэбэ.

— Бүхы эдеэ хоолоо тусхай технологиин ёһоор бэлдэнэбди. Өөрынш оролдолгоһоо ехэ юумэн дулдыдана ха юм. Тиимэһээ һайн үрэ дүн түйланабди, — гэжэ дүрбэдэхи разрядай кондитер, тогоошон Н. А. Соколова саашань нэмэн хөөрэнэ.

— Манай столово гурбадахи категориин хүдэлмэришэдэй столово юм. Тус экспедициин баазын геологуудые хангахынгаа хажуугаар, хэлсээнэй ёһоор һунаагдаһан үдэртэй бүлэг үхибүүдые, мүн лэ эндэ ороһон зониие эдеэлүүлдэгбди. Дүшэн хүниие нэгэн доро хангаха аргатайбди, тиигэжэ үдэрэй гурбан зуугаад хүниие эдеэлүүлжэ үрдидэг байнабди. Үдэр бүхэндэ элдэб янзын эдихэ юумэ бэлдэхэ гэжэ оролдодогбди, — гэжэ столовые даагша Т. И. Ватошкина хөөрэлдөөндэ оролсоно.

Энэ юрэл хэлэгдэһэн үгэнүүд бэшэ гэжэ бидэ столовын меню харахадаа, ойлгоо һэмди.

ОРС-ын начальнигай орлогшо Е. А. Дмитриеватай хөөрэлдэхэдэмнай:

— Энэ гурбадахи столовомнай ехэ һайн хүдэлнэ, шадамар бэрхэ ажалаараа, эрхим шанартай эдеэ бэлдэдэгээрээ олондо мэдээжэ болонхой, тиимэһээ зон ходол эндэ олон байдаг,—гэжэ тэрэ хэлээ бэлэй.

Үнгэрһэн табан жэлдэ эд бараанай эрьесын түсэб 106,8 процентээр бэелүүлэгдэһэн байна. Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари амжалтатайгаар дүүргэхын тула энэ багахан коллектив (найман хүн) бүхы шадабаряа элсүүлэн ажаллажа байнхай.

Э. УПХАНОВА,
манай штатнабэшэ корр.
Улаан-Үдэ.

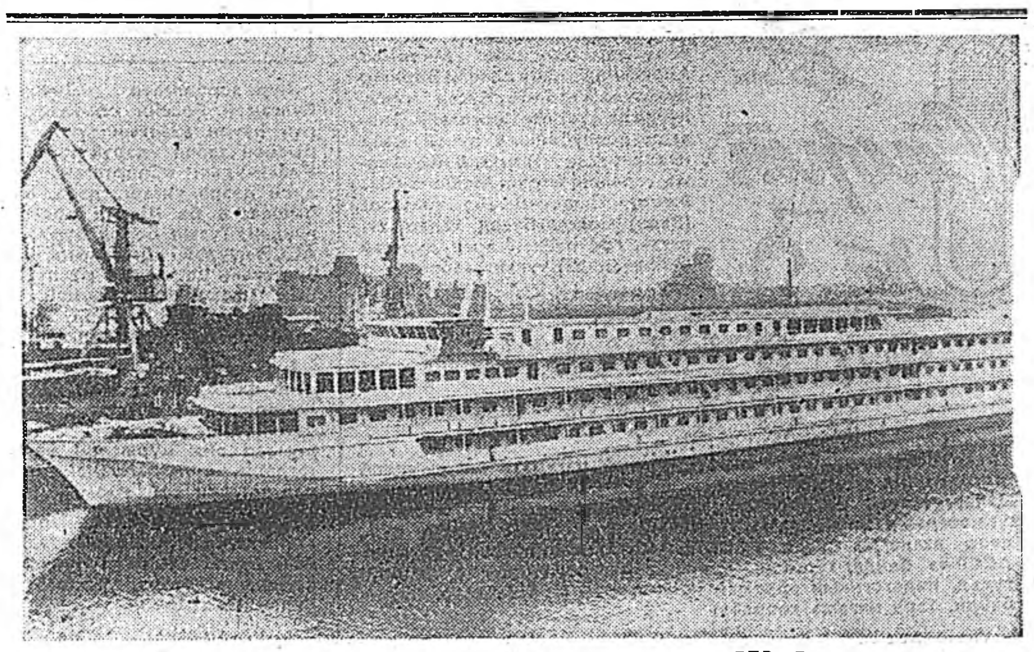

ГДР. Гол мүрэнүүд соогуур тамардаг хүнүүдые зөөдэг лайнернуудые Советскэ Союзай захилаар Бойценбургдахи верфь бүтээн гаргадаг юм. Нэгэн доро 332 хүниие һуулгаад ябадаг эдэ онгосонуудые «тамардаг амаралтын байшангууд» гэжэ тон зүб нэрлэдэг байха. Мүнөө иимэ онгосонууд Днепр, Волго, Амар, Дон мүрэнүүд дээгүүр олоороо тамардаг болонхой. Германиин Демократическа Республикын энэ предприятиин мэргэжэлтэд совет инженернүүдтэй сүг хамта үшөө болбосон түхэлтэй амаралтын онгосонуудай проект бүтээжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уһан дээгүүр аяншалха дуратайшуулда зорюулагдаһан үшөө нэгэ шэнэ онгосо.

ТАСС-ай фотохронико.

... УЛААН ХЭРЭЭҺЭНЭЙ СЪЕЗД

...бүмбэрсэг ...онуудта ажа... Улаан Хэрээ... ...зүүлжэ байдаг ... дотор Улаан ...хитэд олондо ...хой. СССР-эй ...ба Улаан ха...змүүдэй хол... ...най ороной эгээл олоной хабаадалгатай ниитын эмхинүүдэй нэгэниинь болоно. 127 миллион хүн ниитын эдэ эмхинүүдэй бүридэлдэ ородог.

Аюул усалда ороһои, зэбсэгтэ хёмороо зүришэлдөөнүүдтэ дайрагдаһан гадаадын оронуудай хүн зондо совет арадай үмэнэһөө үнэн зүрхэнэй туһаламжа үзүүлдэг.

СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй ба Улаан хахад һарын бүлгэмүүдэй холбооной бүхэсоюзна съезд июниин 4-дэ Москвада нээгдэбэ. Бүлгэмүүдэй холбооной гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо профессор Ю. Е. Данилов съезд дээрэ элидхэл хээ.

(ТАСС).

...үрэтэ ажалай, элүүр энхэ байдалай түлөө

...ДОНОЙ ГАЛНУУД ЯАЛНА

...байдалай ту- ...гэмэй Улаан- ...ин правлениин ...д эмхидхэжэ ...шалгалта һая- ... Шалгалтын ... Улаан Тугай ...онно заводой ... комплексын ...р һонирхобо. ...дэр. Заводой дунда хүндэ- «Рассвет» гэжэ ...ерэхэдэ, хүг- ...ялга зэдэлжэ, ...ртын боложо ...л татаадхина. ...хагты! Ордо- ...үнөө репети- ...ихэн... — гэжэ ...н һайханайнь ... В. Дятлова ... үнгэргэгдэ- ...э ябуулганууд ...лдэг арбаад ...й хүдэлмэри- ...бүүд дуратай- ...г шадабаряа ...ын һюусатай «Байкальские ..., буряадай бүлэг, ород оркестр, ехэ ...гэдэй хатар, ...үүд, кино ...он фотокру- ...дэнхэй. Бүхы кружогуудые мэргэжэлтэд ...рдоной бүхы ...үүдта заводой ...үдэлмэришэд, ...аран үхибүүд

... Соёлой энэ ...орээр Лидия ... арбаад жэ- ...элнэ. Арадай ...родской Сове- ... Яковлева за- ...дэлмэришэдэй ...а туһатайгаар ...одоо анхара- ... наада зугаа Суббото, ама- ...тэ тус ордо- ...шэдэй эмхид- ...ой, наада зу- ...жэ ябуулгада ... эдэбхитэй- ...дaг. Буряадай габьяата хү- «Профсоюзуу- ... зургаануудта ...дэлһэнэй ту- ...тэмдэгээр, ...дэлэй гра- ...һан Лидия ...гай габьянь ... тус ордоной ...үтэлбэрилэгшэ ...ряадай АССР- ...та хүдэлмэри- ...р Г. И. Те- ...шэ жэлдэ со- ...лой институт дүүргэһэн, «Байкальские зори» ансамблиин балетмейстер И. М. Кулиева, фотоклубай, киностудиин хүтэлбэрилэгшэд С. В. Шитиков, А. М. Кузнецов болон бусад өөһэдынгөө дааһан хүдэлмэридэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр, дуратайгаар хандадаг дээрэһээ хэмжээ ябуулгануудтаа олон хүниие хабаадуулжа шадана ха юм.

Соёлой-спортивна комплексын гол хараа шэглэлынь хадаа ажалшадай, тэрэ тоодо гэр бүлын соёлой эрилтэ саг үргэлжэ хангаха зорилго болоно гээд заводой соёлой-спортивна комплексын баталан абаһан дүрим соо хэлэгдэнэ.

— Соёлой-спортивна хүдэлмэриин комплексын байгуулагдахын урда тээ профсоюзай комитедтэ, Соёлой ордондо, спортын клубта охэ хөөрэлдөөн, һанамжануудаа буляалдаан болодог байгаа. Энээндэнь «Клубай эмхи зургаанууд болон спортивна барилгануудые ашаглалга һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1985 он) Пленумэй тогтоол тодо харюу үгөө бэлэй. Нэн түрүүлэн ехэ хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэдөө, заводойнгоо хүдэлмэришэдые олоорнь хабаадуулха гэжэ шиидхээ һэмди. Тиин Агуу Илалтын 40 жэлэй ойн, Агаарай-Сэрэгэй Флодой һайндэрнүүдтэ тусгаар программа зохёожо, концерт-наада табихадаа, поселогойнгоо бүхы ажалшадай урма баярта хүртөө һэмди. Спортын зарим зүйлөөр мүрысөөнүүд Соёлой ордоной ендэр дээрэ, стадион дээрэ концерт-наадан үнгэргэгдэдэг болоо. Энэмнай ажалшан арадай сүлөө сагаа ашагтайгаар үнгэргэхэ, хэрэглэхэдэ аятай зохид хэмжээ ябуулга боложо үгөө бшуу. Заводой хүдэлмэришэд хүгшэн, залуугүй гэхээр спортын секцинүүдтэ, уран һайханай бүлгэмүүдтэ олоороо ябажа эхилһэниинь һайшаалтай,— гэжэ нүхэр Яковлева омогорхоно.

Мүнөө тус заводто байгуулагдаһан соёлой-спортивна комплекс дүүрэн хүсөөрөө хүдэлнэ. Комплексын бүридэлдэ «Рассвет» гэжэ Соёлой ордон, «Забайкалец» гэжэ спортын клуб, тосхоной гурбан библиотекэ, 11-дэхи СПТУ, авиатехникум, табан дунда һургуули, хүгжэмэй 3-дахи училищи, залуушуулай хамтын байранууд, медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэдэл, хүүгэдэй, клубууд, «Космос» ателье, 8-дахи столово, магазинууд, хэлхээ холбооной отделени орон хой. Иимэ ехэ хүсэн нэгэ томо комплекс болгогдоходоо, заводой ажалшадай дунда соёлой, спортын бүхы хүдэлмэри нэгэ хараа шэглэлтэйгээр, олоной хабаадалгатайгаар ябуулна ха юм.

Соёлой-спортивна комплексын хүдэлмэри хинан шалгаха, хүтэлбэрилхэ совет байгуулагданхай. Тус соведэй бүридэл заводой партком, профкомдо баталагдажа, ажалшадай дунда ябуулагдаха хэмжээ ябуулгануудай зургаан сектор байгуулагдаһан байна. Сектор бүхэн өөһэдын түсэб табижа, бүхы хүдэлмэреэ графигай ёһоор ябуулжа байдаг. Соведэй хүдэлмэриие заводой директорэй ажаһуудалай талаар орлогшо В. В. Артамонов, эмхидхэлэй-методическа хүдэлмэриинь Соёлой ордоной, спортын клубай хүдэлмэрилэгшэд эрхилэн хүтэлбэрилнэ.

Соёл-гэгээрэлэй, спортын хүдэлмэриие хамтаараа хэлсэжэ, эмхидхэжэ, үнгэргэжэ байхадань, заводой хүдэлмэришэд, поселогой хүн зон хүгшэн, залуугүй бүхы хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Соёлой-спортивна комплексын дэргэдэ «Амаралтын үдэрэй клубай» эмхидхэгдэхэдэ, поселогойнгоо хүн зондо тусхай уряалай бэшэг эльгээжэ, түрүүшын үдэр шатараар мүрысөө эмхидхэһэн, концерт харуулһан, кафе соо амтатай эдеэнэй дээжээр хүндэлһэн байгаа. Тиихэдэ заводой тамаралгын бассейн соо үхибүүд мүрысэһэн, спортын залда теннисээр, һургуулида волейболоор, стадион дээрэ спортивна гэр бүлэнэрэй дунда мүрысөөнүүд үнгэргэгдэһэн юм. Энээнһээ гадна, Соёлой ордоной олон тоото кружогууд, спортын секцинүүд хүдэлһэн байгаа. Профсоюзай библиотекын хүдэлмэрилэгшэд энэ үдэр «Совет литературын үүргэ», кинотеатртань кинолекториин программаар «Архидалгагүй байдалай түлөө» гэһэн лекцинүүд уншагдаһан, заводой хүдэлмэришэдэй байрладаг хамтын хоёрдохи байрада «Амтатай сайн һайндэр» үнгэргэгдэһэн байна.

Соёлой-спортын комплексын хүдэлмэрилэгшэд дайнай, ажалай ветерануудта анхаралаа хандуулжа, эдэнэрые клубайнгаа эмхидхэдэг хэмжээ ябуулгада хабаадуулдаг болонхой. Залуу хүдэлмэришэд, һурагшад ветерануудтай уулзажа, эдэнэрэй хөөрөөе һонирхон шагнажа, олон тоото асуудалнуудтаа харюу абадаг гээшэ.

Соёл-гэгээрэлэй болон спортын хүдэлмэрилэгшэдэй сүгтаа ябуулжа эхилһэн хэмжээ ябуулгануудтаа үшөө ехэ, һайн амжалта түйлахыень хүсэе.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

БУДАПЕШТ. Венгриин шэнэ түсэбтэ табан жэл болбол «2000 он болоторхи хугасаада СССР-эй болон ВНР-эй хоорондо экономикын ба эрдэм, техникын талаар харилсаа холбоо хүгжөөлгын удаан болзоройн программые» бодото дээрэнь бэелүүлгын шухала шата болохо юм. Промышленна болон хүдөө ажахын томо предприятинууд, республикын научно-техническэ эмхи зургаанууд тэрэниие бэелүүлгэдэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадана. Энэ табан жэлэй туршада хоёр ороной хоорондохи эд бараанай эрьесэ хори гаран процент дээшэлхэ юм. Совет инженернүүд болон техникүүдэй хабаадалгатайгаар ВНР-тэ 140-өөд промышленна объектнүүд баригданхай, үгышье һаа баригдажа байнхай.

Венгри ээлжээндээ Советскэ Союзай газар дайда дээрэ ажахын шухала объектнүүдэй барилгада хабададаг. Ерэхэ жэлнүүдтэ промышленностиин элдэб һалбаринуудай 25 предприяти дээрэ хамтын хүдэлмэри ябуулагдаха юм. Химическэ болон нефть болбосоруулгын промышленность, микроэлектронико, робототехнико, хэлхээ холбооной хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ, хүдөө ажахы гэһэн һалбаринуудаар харилсаа холбоон саашадаа хүгжөөгдэхэ юм. Эдэ программануудые бэелүүлгэдэ Дунайн нефть болбосоруулгын комбинат, Секешфехерварай «Видеотон» завод, бусад олон предприятинууд эдэбхитэйгээр хабаададаг. Экономикын болон эрдэм, техникын талаар харилсаа холбооной шэнэ ашаг үрэтэй түхэл янзануудые хэрэглэхэ, аха дүү хоёр ороной предприятинууд болон научна эмхи зургаануудай хоорондо үйлэдбэриин хамжаае үргэнөөр хэрэглэхэ гээшэ али али таладань ашатай туһатай холбоо харилсаа хүгжөөлгэдэ шухала үүргэ дүүргэдэг гэжэ ВНР-эй ажалша коллективүүд этигэдэг.

ПРАГА. Эндэхи метрогой барилгашадай интернациональна чехословак-совет коллектив мүнөө жэлдэ хамтын социалис уялгануудые абанхай. Смиховско вокзалһаа Бутовица хүрэтэр, Соколовская станциһаа Высочаныя районой хүдар метро барилга дээрэ хүдэлмэри түлэг ябуулагдана. Эрдэм-техникын дэбжэлтын түйлалтануудые нэбтэрүүлгэдэ, барилга-хабсаралтын хүдэлмэридэ шэнэ арга технологи хэрэглэлгэдэ уялганууд соонь онсо анхарал хандуулагданхай. Жэлэй дүүрэтэр эндэхи метрополитенэй барилгашадай коллектив үшөө 4 мянга шахуу метр түмэр зам газар доогуур бариха юм.

БЕРЛИН. «Москвич» түхэлэй хүнгэн автомобильда зорюулагдаһан фарануудые транспортна хэрэгсэлнүүдэй электро-түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилхэ талаар «Рула» гэжэ комбинат (Эрфурт округ) совет захилшадта эльгээжэ эхилээ. Предприятиин коллектив продукциингаа шанарые һайжаруулхые оролдодог. Шэнэ эд бараа үйлэдбэрилгын эршэ ба хэмжээн ургана. Ерэхэ жэлдэ шэнэ түхэлэй 96 мянган фара, харин 1989 ондо апар 400 мянган хэһэг бүтээгдэхэ.

Удаан болзорой хэлсээнэй үндэһэ һуури дээрэ Советскэ Союзда тус комбинадай продукци эльгээгдэдэг. 60-аад онһоо эхилжэ тус комбинат автомашина болон тракторнуудай 20 миллионһоо дээшэ фара Советскэ Союз худалдаа наймаанда эльгээгээ юм.

ВАРШАВА. Эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхалгада поляк залуушуулай үргэнөөр хабаадалга шухала гээд Катовица хотодо боложо дүүрэһэн залуу шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй уулзалгада хабаадагшад тэмдэглэһэн байна. Промышленна предприятинуудһаа, ПНР-эй институдууд болон һургуулинуудһаа 500-гаад уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод суглараа.

(ТАСС).

ТАСС АПН

ХИЛЫН СААНАҺАА

АЮУЛТАЙ ХАРАА ШЭГЛЭЛЭЭР

Стратегическэ добтолхы буу зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай совет-американ договорой-хуулиин документнүүдые саашадаа сахихые США-гай захиргаанай бодото дээрээ арсаһан ябадал буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгые улам дэбэргэхэ байна. Иимэ хараа шэглэлыень ядерна буу зэбсэгүүдые урдилдэн бүтээхэ стратегическэ программые улам үргэдхэхэ арга олгохо байна гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй. Бусадай аюулгүй байдалда уршаг тойбо татажа, сэрэгэй булюу хүсэтэй болохые хараалһан иимэрхүү ябуулганууд Советскэ Союзай ба уласхоорондын олониитын һанааень зобооно, зүрхэ сэдьхэлыень хүдэлгэнэ. ОСВ-2 тухай Совет правительствын мэдүүлгые шэнжэлэн тайлбарилалгые үргэлжэлүүлжэ байһан гүрэнэй ба политическэ ажал ябуулагшадай, олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүдэй һанал бодол иимэл байна.

СОФИ. Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээхэ талаар үргэн ехэ ябуулгануудые үүдхэжэ байдаг империализмын харата хэрэгүүдые хизаарлахын түлөө шууд сэхээр тэмсэдэг Советскэ Союз ОСВ-2 тухай договорые буруу һургэжэ байһан Вашингтониие эрид шангаар шүүмжэлбэ гэжэ «Работническо дело» газетэ бэшэнэ.

ВАШИНГТОН. ОСВ-2 тухай договорой дүримүүдые сахихые арсаха гэһэн президент Рейганэй шиидхэбэри «Сагаан байшанда засаг зон хилжэ байха үедөө тэрэнэй гаргаһан эгээл ехэ алдуу» болоно гэжэ американ элитэ мэдээжэ политическэ ажал ябуулагша, сенатор Эдвард Кеннеди сенадта үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. ОСВ-2 тухай договороор хараалагдаһан бүхы ёһо гуримуудые Советскэ Союз нарииваар сахидаг байгаа гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Энэ договорые буруу һургэхые хараалһан США-гай захиргаанай хорото хэрэгые Холбоото Штадуудай дүтыншье союзнигууд эрид буруушаана гэжэ тэрэ онсолон зааба.

«ОСВ-2» тухай договор сахихые Рейганэй захиргаанай арсахые һанаашалжа байһан шиидхэбэри Баруун Европын оронуудта улам үргэнөөр буруушаагдана. Тэрэ гэһэнһээ хойшо үнгэрһэн зургаан үдэрэй туршада Европын дипломадууд, политигууд, шэнжэлэгшэд президентын хараа бодолые эрид буруушаажа байһанаа мэдүүлбэ.

ЛОНДОН. Великобританиин либеральна партиие хүтэлбэрилэгшэ Д. Стил ОСВ-2 тухай совет-американ хэлсээнэй дүримүүдые хазагайруулһан Вашингтоной захиргаанай хараа бодолые эрид буруушааба. Вашингтоной ябуулганууд холын хараа бодолгүй, тон аюултай байна гэжэ тэрэ мэдүүлээ. США-гай президентын урдаа табиһан түсэбүүдые хүсэлдүүлхэгүйн тула аргатай бүхы юумэ хэхэ хэрэгтэй.

ПАРИЖ. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулха замда бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулхые Холбоото Штадуудай оролдожо байһыень энэ шиидхэбэринь элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ «Юманите» газетэ батална. Буу зэбсэгүүдые хуряаха замаар дабшаха дурагүй байһанаа американ захиргаан үшөө дахин харуулба. Американ захиргаанай политика уласхоорондын аюулгүй байдалые хангаха хэрэгтэ түйлай ехэ бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулха байна.

• • •

Австриин «Фольксштимме», Швейцариин «Матэн», Сириин «Аль-Баас» газетэнүүд США-гай захиргаанай харата хэрэгые эрид буруушаажа байһанаа мэдүүлхэ зуураа, энэнь империализмын хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудаа улам һүжэрөөхэ һанаатай байһые үшөө дахин харуулба гэжэ тэмдэглэнэ.

ПАРЛАМЕНТАРИНАРАЙ УУЛЗАЛГА

НЬЮ-ЙОРК. Колорадо штадай Колорадо-Спрингс хотодо болоһон США-гай ба Мексикын парламентаринарай уулзалга Сагаан байшангай империалис политикые эрид буруушааһан ябуулга болобо. США-да наркотигуудые оруулжа худалдаха ябуулга үүдхэжэ байдаг гэжэ Вашингтоной тусхай тушаалтад Мексикын хэдэн штадуудые худал хуурмагаар хардаһан, гүрдэһэн байгаа. Мексикын түлөөлэгшэд эдэ ябуулгануудыень эрид буруушааба.

Энэ хадаа Мексикын национальна бэеэ дааһан байдалда хоро хүргэхэ гэһэн ябуулга болоно гэжэ Мексикын делегациие толгойлогшо, сенадай түрүүлэгшэ Антонио Рива Паласио Лопес мэдүүлбэ гэжэ «Крисчен сайенс монитор» газетэ бэшэнэ. Орон доторнь наркоманиин үргэнөөр дэлгэрүүлэн хүгжөөгдэжэ байһые ойлгонгүй, эдэ бүгэдын түлөө гэм зэмые бусадта тохохые Вашингтоной захиргаан һэдэнэ гэжэ Мексикын парламентаринар үндэһэ баримтануудта түшэглэн зааһан байгаа.

ЯПОН—США-гай ЯДЕРНА БААЗА

ТОКИО. Номгон далайн оршондо американ сэрэгүүдэй улам үргэдхэгдэһэндэ һанаата боложо байһанаа США-гай ба Номгон далайн оршондохи бусад оронуудай эб найрамдалай тала баригшад мэдүүлнэ гэжэ США-гай дайн дажарта эсэргүү хүдэлөөнэй эдэбхитэн, Номгон далайе буу зэбсэггүй, амгалан тайбан байдалай зоно болгохын түлөө хүдэлөөнэй үүсхэлшэдэй нэгэн Нельсон Форстер эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Хэрбээ Рейганэй захиргаанай һүүлэй ябуулгануудые хараада абабал, Пентагоной дай журөөдэһэн бэлэдхэлнүүд тон аюултай байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Ядерна тэһэлэлгэнүүдые хэжэ байхадань, Советскэ Союз ядерна туршалгануудые болюулха тухай соносхобо бшуу.

БОЛЗОРҺОО УРИД ТАРААБА

ТОКИО. Японой хүтэлбэрилхы либерально-демократическа партиин ба оппозициин хоорондо орёо шанга хёмороо зүришэлдөөнэй боложо байха үедэ премьер-министр Ясухиро Накасонэ оронойнгоо парламентые болзорһоонь урид тарааха тухай соносхобо. Киодо Цусин агентствын мэдээсэһэн эй ёһоор, байгша оной июлиин 6-да ээлжээтэ бэшэ бүгэдэ ниитын һунгалта үнгэргэхые правительствада шиидхэгдээ.

Парламентые тарааха тухай соносхоходоо, һаяхан баталагдан абтаһан һунгуулиин системые шэнэдхэн хубилгаха тухай хуулиие һаяын сагта хүсэндэнь оруулха гэжэ министрнүүдэй кабинет ёһын тэдыдэ зааһан байгаа. Зүгөөр бүгэдэ ниитын һанамжын ёһоор, ороной хуули гаргадаг дээдын зургаанда диилэнхи олонхиин һууриие өөһэдтөө үлөөхые һэдэһэн консерваторнууд иимэ шалтагаан бэдэрһэн байгаа. Эгээл тиимэһээ тогтонижоһон ёһо заншалые эбдэжэ, правительство парламентын хоёр палатын һунгалтые нэгэ үдэр үнгэргэхые шиидхэбэ. Энэнь консерваторнуудта ехэ булюу юумэ үгэхэ гэжэ шалтаг барина.

СОЁЛОЙ ҺОНИН

ХЭЖЭНГЭҺЭЭ МЭДЭЭСЭНЭ:

УРАШУУЛАЙ БҮТЭЭЛНҮҮДЭЙ ВЫСТАВКЭ

Зураг зураха дуратайшуулай болон урашуулай бүтээлнүүдэй выставкэ тээмэндэ Хэжэнгэ һууринда нээгдэжэ, хүн зоной халуун анхарал татажа байна. Арбаад жэлэй саана иимэ выставкэ анха түрүүшынхиеэ эмхидхэгдээ бэлэй. Тиимэһээ энэ выставкэ районой соёлой ажабайдалда онсо удхатай үйлэ хэрэг болобо.

Тоһон, уһан шэрээр зурахадаа тусгаар бэлигтэй уран зурааша байһан М. Т. Абламскиин бүтээһэн Хэжэнгэ һууринай панорама, ажалай түрүүшүүлэй дүрэнүүд выставкэдэ олоор табигдаа. Бүхэроссиин болон республикынгаа зураг зураха дуратайшуулай выставкэнүүдтэ оло дахин амжалтатайгаар хабаадалсаһан нютагайнгаа зураашын бүтээлнүүдые хэжэнгээрхин дуратайгаар дахин харана.

Бүхыдөө уһан, тоһон шэрээр бүтээһэн зурагууд, графическа хуудаһанууд, эскизүүд яһала олоор табигдаа. Мүн модон дээрэ һиилэһэн болон гар урлалай бусад бүтээлнүүд харагшадай анхаралда дурадхагдана. Жэшээлхэдэ, Ц. Ш. Цыбановай модон скульптуранууд: «Эжы», «Үбгэн аба», «Буряад хонишон басаган», «Студент басаган» гэхэ мэтэ. Урашуул В. Д. Гатаповай, Б. О. Ринчиновэй, ДРСУ-гай модошо дархан Б. Ешиевэй, ажалай ветеран М. Ц. Шираповай урлаһан зүйлнүүд харагшадай халуун анхарал татана. Илангаяа «50 лет Октября» совхозой хонишон А. Ц. Цыреновэй модо һиилэжэ бүтээһэн доргоной, булганай, баабгайн дүрсэнүүд, тоһон шэрээр зураһан зурагуудынь хүн зоной үндэр сэгнэлтэдэ хүртэнэ.

Э. ДАМБАЕВА.

ХАЛУУН АЛЬГА ТАШАЛГААР УГТАНА

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Гүрэнэй буряад драмын академическэ театрай бүлэг артистнууд майн 30-һаа ээлжээтэ гастрольнуудаа Хэжэнгын райондо эхилбэ. Хүдөөгэй харагшадай үнинэй хүлеэдэг тус коллектив Чимит Цыдендамбаевай «Холо, ойрын түрэлнүүд», Туфан Миннуллинай «Сагаан турлааг» гэһэн зүжэгүүдые Ушхайтада, Эдэрмэгтэ, Хөөрхэдэ харуулба. РСФСР-эй габьяата артист Ц. Пурбуев, Буряадай АССР-эй арадай артистнууд М. Зориктуева, Ц. Цырендоржиев, республикын габьяата артист С. Бальжанов, артист Б-Д. Бидагаров, Б. Амханова, Д. Батомункуева гэгшэдые харагшад халуун альга ташалгаар үдэшэнэ.

Тэдэнэй гастрольнууд июниин 15 болотор үргэлжэлхэ юм.

В. БАДАРАЕВА.

ТАРЯАШАДЫЕ БАЯСУУЛНА

Петропавловкын соёлой-спортивна комплексын дэргэдэ эмхидхэгдэһэн «Ровесник» гэжэ агитбригадын коллектив эдэ үдэрнүүдтэ районойнгоо ажахынуудай таряашадта шэнэ программаяа харуулжа баясуулна. Һүүлэй хэдэн үдэрэй туршада тэдэнэр «Мир», «Коммунизм», ХХ партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай, Оёрой, Бооцын, «Заречный» совхозуудай полевой стануудаар ябажа, бэлиг шадабаряа харуулаа.

Автоклубые даагша В. Н. Дамдинов, уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Е. П. Якимова түрүүтэй соёлшод совет болон буряад композиторнуудай дуунуудые хангинуулна, уянхан хатарнуудые гүйсэдхэнэ. Тэдэнэй программада интермеди, частушканууд хододоо оруулагдадаг. Олонхи шог дуунуудыень харагшад тэрэ дары гэхээр сээжэлдэжэрхидэг. Тиимэһээ тэдэнэй хангюурдаһан дуунууд механизаторнуудай һайшаал магтаалда хүртэдэг гэжэ онсо тэмдэглэмээр.

Тус коллективэй программын уран һайханай хэмжээе, гүйсэдхэхы шадабарине үшөө нэгэ баримта гэршэлнэ гэжэ һанагдана. Ушарынь гэхэдэ, агитбригадануудай коллективүүдэй тээмэндэ үнгэргэгдэһэн кустовой харалгада тэдэнэр нэгэдэхи һуури эзэлжэ, республикын Соёлой министерствын Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна.

Зэдын район. Т. БАДМАЕВА.

ХОЙТО-КАВКАЗАЙ НЮТАГУУДТА

Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрай коллектив 1985—1986 онуудай сезониие хаагаад, зунайнгаа гастрольдо мордобо. Мүнөө жэлэйнгээ гастролиие Хойто-Кавказай хизаар нютагуудта, онсолбол, Ставропольлиин хизаарта, Хойто-Осетиин АССР-тэ үнгэргэхөөр түсэблэһэн юм.

Түрүүшын гастроль Ставропольдо эхилбэ. Удаань Минеральные Воды городто гастроль үргэлжэлхэ.

А. Бородинай «Игорь тайжа», Бизегэй «Кармен», Россиниин «Севильскэ цирюльник», Вердиин «Аттила» гэжэ оперонууд, Книппер Ямпилов хоёрой «Арюун гоохон Ангар дүүхэй», П. Чайковскиин «Хун шубуута нуур», Аданай «Жизель», Григэй «Пер-Гюнт» гэһэн баледүүд ба бусад томо зохёолнууд гастролиин программада ороно. Гадна хүүгэдтэ зорюулан, «Муха-Цокотуха» гэжэ оперэ театр абаашаа. Тиихэдэ «Ород романснуудай үдэшэ» гэһэн концертнэ программа хүгжэмдэ дуратайшуулай дурые татаха байна.

СССР-эй арадай артистнууд Л. Сахьянова, К. Базарсадаев, Д. Дашиев түрүүтэй, театрай бэлигтэ дуушад, баледэй бэрхэ артистнууд мүнөө жэлэй гастрольдо хабаадаха юм.

Э. ХАХАЛОВА,
Буряадай АССР-эй Соёлой министерствын искусствын таһагые даагша.

АЯЛГА ДУУГ[АА] ЗЭДЭЛҮҮЛН[Э]

Хонгор уулын урда хормойдо Санага нютаг нэмжын оршоно. Угай уран бэлигтэй эндэхи улад зон Захааминай дайдаяа суурхуулдаг заншалтай. Тосхоной соёлой байшангай дэргэдэхи дуу болон хатарай «Санага» ансамбль һүүлэй жэлнүүдтэ районой, республикын ажаһуугшадта мэдээжэ болонхой.

Тус ансамбль эмхидхэгдэһээр 14 жэл болобо. Улаан-Үдын хүгжэмэй училищи дүүргэһэн Борис Ринчинов бүхы эдэ жэлнүүдтэ тэрэниие эдэбхи, шадабаритайгаар хүтэлбэрилнэ. Борис Лубсанович бэрхэ баянист, ургажа ябаа композитор юм. Нютагай хүбүүд — уран шүлэгшэд Мэлс Самбуев, Аюша Доноев, Николай Шабаев болон бусадай үгэнүүдтэ тэрэ хүгжэм зохёодог. Гол түлэб түрэл ажахынгаа, районойнгоо ажал хэрэгүүдые магтаһан, мүн дутуу дунданууды шоглон ёгтолжо харуулһан дуунуудыень ансамблиин гэшүүд гүйсэдхэжэ, шагнагшадай баяр һайшаалда хүртэдэг. Жэшээнь, совхозой профкомой түрүүлэгшэ Николай Шабаевай үгэнүүдтэ Борис Ринчиновэй зохёоһон «Найраа һаяар хэхэбди» гэжэ шог ёгто дуун нютаг нугадаа мэдээжэ болонхой. «Хабарай үдэр», «Будамшуу-86», «Мүнөө Санага нютагаар» гэжэ өөһэдынь бэлэдхэһэн программанууд олондо һайшаагдаа.

Ансамблиин бүридэл тон һонирхолтой. Һайн дуранай артистнуудай бүлэгэй байгуулагдаһан түрүүшын үдэрнүүдһээ ажалай болон дайнай ветеранууд Д. Л. Шойдорова, М. Ш. Дымпилов, Л. Б. Бадмаев, бухгалтер Ц-Х. Тарбаева, жолоошон А. Охинов, медсестра Г. Мархаева, совхозой хүдэлмэришэд Б. Жамьянов, Д-Ц. Бичиханов, багшанар Р. В. Унтанов, М. Д. Унтанова, мүн залуу мэргэжэлтэд К. Г. Будажапова, Т. С. Норбоева, Т. Г. Намсараева, С. Ф. Нохорова болон бусад тэрэнэй ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

«Санага» ансамблиин дуушадһаа гадна, хатаршадынь магтуулхал ёһоороо магтуулдаг. Номерой удхада тааруулан оёгдоһон үнгэтэ һайхан хубсаһатай хатаршадай һайн бэлэдхэлтэй нааданууд үндэһэн буряад маяг түхэлтэй, гүнзэгы удхатай юм. Мүн монгол, хальмаг, энэдхэг, узбек хатарнууд уян нугархай, онсо шэмэглэлтэйгээр харуулагдадаг. «Захааминай ёохор», «һойрой наадан», «Булагай эрьедэ», «Бүмбэгэрхэн-Пүнсэгэрхэн» болон бусад хатарнууд районой ажахынуудай, Закаменск болон Улаан-Үдэ хотонуудай, хүршэ МНР-эй Булган, Сэлэнгэ аймагуудай ажалшадай магтаалда хэдэн удаа хүртэһэн байха. Олондо һайшаагдадаг хатар наада ансамблиин гэшүүдэй бэлэдхэхэ хэрэгтэ РСФСР-эй габьяата артистка Т. Е. Гергесова ехэ туһа хүргэжэ үргэлжэлһөөр. 1975 онһоо һайн дураараа тус бүлэгэй хореограф-ударидагша болоһон Татьяна Ефремовнагай түрэһөөр 70 жэлэй ойн тоосоото хатар нааданда «Санага» ансамблиин гэшүүд хабаадалсаһандаа омог баяртай.

Дуу болон хатарай һайн дуранай бүлгэмүүдэй конкурс-харалгануудта санагынхид сагүргэлжэ хабаадалса[...]
тэ бэшэ илажа гараа[...]
хайлбал, уран һайха[...]
лективүүдэй 1975—1[...]
дай бүхэсоюзна хара[...]
гөөр «Хүхынүүдэ[...]
эрьедэ» гэжэ хатарну[...]
сэдхэгшэд респу[...]
лауреадууд болоо һ[...]
тиихэдэ дуушад Ц[...]
Тарбаева, Родион [...]
гэгшэд диплом боло[...]
шангуудта хүртөө. [...]
республикын арадай [...]
харалгада «Захаамин[...]
эрхимлэһэн алдартай[...]
харалгануудта дууша[...]
маева, Т. Базарова, [...]
пов болон бусад [...]
нэрэ зэргэдэ оло [...]
тэнхэй. Мүнөө ансам[...]
шүүд Петропавловка[...]
үнгэргэгдэхэ району[...]
рондын харалгада [...]
хэжэ байнхай. Тэрэ[...]
баадалсажа, районо[...]
эрхэ санагынхидта [...]
юм.

Ниитын адууһа мал[...]
һэн үбэлжэлгын ха[...]
самблиин, мүн тэрэн[...]
лай сууряан» гэжэ [...]
дын гэшүүд малшад[...]
гэгээрэлэй талаар е[...]
салгатайгаар хангаб[...]
дуранай артистнууд[...]
гүүртэ, отарануудай[...]
дые эршэмтэйгээр ха[...]
һэн нютагайнгаа сом[...]
ведэй республика дот[...]
гаһан үүсхэлые бодо[...]
лүүлгэдэ өөһэдынгөө[...]
ехээр оруулаа. Ху[...]
дэ болон Сэхир голну[...]
нагадахи малай 42 [...]
дэ хүдэлдэг хүнүүд[...]
бүридэ, зарим ушар[...]
даа хоёр дахин айл[...]
самблиин гэшүүд тэ[...]
лөөтэй сагаа һонир[...]
аша туһатайгаар үнгэр[...]
олгодог байгаа. Совх[...]
шад үбһэ тэжээлэр[...]
үбэлжэлгын хаһада м[...]
шэмые доошолуулха[...]
нэ түлөө гарзагүйгө[...]
һалха социалис [...]
муу бэшээр бэелүүлб[...]

Зунай элдин һаран[...]
самблиин гэшүүдэй н[...]
рюусалгата хаһа юм. [...]
ажахын түбһөө 70—[...]
метрэй зайда оршо[...]
бэлшээриин зуһаланг[...]
рэхэнь бэрхэшээлтэй[...]
«Санага» ансамблиин[...]
5—8 хүнтэй багахан[...]
боложо хубаараад,[...]
мори, гэнжэтэ тракто[...]
лэн, холын малшадта[...]
ошодог. Совхозой [...]
партком, профком, [...]
комитет, Санагын сом[...]
ведэй гүйсэдком [...]
ажалладаг улад зоно[...]
политическэ болон со[...]
дицинын, худалдаа [...]
талаар хангаха хамт[...]
график баталаа. Түсэ[...]
раалагдаһанай ёһоо[...]
лиин гэшүүд хээрын м[...]
хангаха талаар гори[...]
ябуулха, Санага нюта[...]
далгагүй, элүүр энх[...]
болгохо гэһэн арад [...]
шиидхэбэрие бэхижү[...]
на.

Ш. БА[...]
мана[...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дуу[...] хатарай «Санага» ан[...] гэшүүд. Дундань ан[...] уран һайханай талаар [...]рилэгшэ, баянист Б. [...]нов.

Н. ГОНГОРОВ[...]

СПОРТ

ГОЛ ЗҮЙЛЫНЬ БОЛОХО

Республикын хүдөөгэй спортын зунай нэгэдэхи наадануудай программада буряад арадай бүхэ барилдаан гол һуури эзэлнэ. Манай республика дотор бүхэ барилдаан ямараар хүгжөөгдэжэ байна гээшэб? — гэһэн асуудалтайгаар энэ зүйлөөр ахалагша судья — СССР-эй Спорткомитедһээ Буряадай АССР-тэ байдаг гүрэнэй тренер, уласхоорондын категориин судья, педагогикын эрдэмэй кандидат К. С. Олзоевто хандабабди. Тэрэ иигэжэ хөөрэбэ:

— Үнэхөөрөөшье, бүхэ барилдаан хүдөөгэй спортын зунай нэгэдэхи наадануудай гол зүйл болохо байна. Сэхыень хэлэхэдэ, хүдөөгэй спортын наадануудые үнгэргэлгэ районуудай ажалшадай дунда физкультура болон спортые ургэнөөр хүгжөөхэ зорилготой юм. Эгээл тиимэһээ тэрэниие эмхитэй һайнаар үнгэргэһэнһөө ехэ ашаа үрэ гараха бээз гэжэ һананаб.

Бүхэ барилдаагаар мүрысөөн табан шэгнүүртэ (56, 64, 72, 82 болон тэрээнһээ дээшэ) үнгэргэгдэхэ.

Эгээл хүнгэн шэгнүүртэ урдандаа сурхарбаанудта Баргажанай, Зэдын районуудай түлөөлэгшэд шалгардаг һэн. Зүгөөр һүүлэй жэлнүүдтэ Ивалгын, Түнхэнэй барилдаашад ехэ амжалта туйланхай. Тусхайлбал, Саянай совхозой агроном Пүрбэ Ламинов хоёр дахин илажа гараа. Нёдондо жэл Ивалгын совхозой хонишон Борис Бардуев бар хүсэтэй, гоё һайхан арга дүрэтэй байһанаа харуулаа бэлэй.

Удаадахи шэгнүүрнүүдтэ спортын мастернууд Виктор Гашинов, Гэрэл Цындымеев, Юрий Дугаров. Баяр Цырен-гармаев, Владимир Миронов Александр Милгадаев, Зоригто Буянтуев болон бусад түрүү һуурида гараха аргатай. Тиихэдэ республикын зунай найр нааданудта нэгэнтэ бэшэ илажа гараһан Борис Аюшеев (Сэлэнгэ), Цыден-Дамба Аюшеев (Зэдэ) болон бусад гаһар хүсэтэй, гоё һайхан арга дүрэтэй байһанаа харуулха аабза.

Урдандаа Сэлэнгын, Яруунын, Хэжэнгын, Түнхэнэй районуудай хүндэ шэгнүүртэй барилдаашад ходо ходо шалгардаг һэн. Харин мүнөө эдэ районуудһаа иимэ бүхэшүүл хомор болонхой.

Юрэдөөл, ниитэ командна тоосоогоор түрүү һуурида гарахын түлөө илангаяа шанга тэмсэл болохо байха. Ушарынь гэхэдэ, Ивалгын, Зэдын, Загарайн, Баргажанай, Түнхэнэй районуудай барилдаашад хэр угһаа хойшо алдар суутай юм. Тиихэдэ һүүлэй жэлнүүдтэ Хойто-Байгалай, Мухар-Шэбэрэй, Захааминай районуудай бүхэшүүл дээгүүр һуури эзэлдэг болонхой. Жэшээнь, урзанда жэл Захааминай районой түлөөлэгшэд онсо шалгаржа, хоёрдохи һуури эзэлээ һэмнай.

Тобшолбол, бүхэ барилдаанай ямар районуудта амжалтатай һайнаар хүгжөөгдэжэ байһые, хаана тэрээндэ мүртэй анхарал оролдолгын хандуулагдаагүй байһые хүдөөгэй нааданууд элирхэйлэн харуулха аабза гэжэ һанагдана гээд Клим Самсонович хөөрэлдөөгөө түгэсхэбэ.

Манай корр.

БҮХЭШҮҮЛЫНЬ ТОДОРБО

Хэжэнгын районой эгээл бүхэ, шамбай шадалтай хүбүүд һаяхан үнгэргэгдэһэн гиир ургэгшэдэй мүрысөөндэ тодорбо. Энэ мүрысөөнэй түрүүшынхеэ үнгэргэгдэбэшье, яһала олон шамбайшуул тэндэ хабаадалсаа. Тэдэнэр шэгнүүрэйнгээ зэргээр табан бүлэг боложо, хаба шадалаа, арга шадабаряа туршалсаба.

Чисаанын совхозой команда түрүү һуури эзэлээ. Хэжэнгын харгы заһабарилгын участогай, «50 лет Октября» совхозой командануд удаадахи һууринуудта гараба.

Хубиин тоосоогоор 60 килограмм шэгнүүртэн сооһоо Чисаанын совхозой механизатор Арсалан Цыренбазаров онсо шалгарба. Удаадахи шэгнүүрнүүдтэ Чисаанын совхозой багша Б. Баирон, ДРСУ-гай барилгашан В. Балдуев, энэл командын гэшүүн С. Гунсурунов гэгшэд эрхимлэһэн байна. Эдэнэр республикын хүдөөгэй спортын нэгэдэхи нааданудта районойнгоо нэрэ хүндые хамгаалха эрхэдэ хүртэбэ.

Һур харбагшад түлэг бэлдэжэ байна. «50 лет Октября» совхозой хүдэлмэришэн, 1-дэхи разрядтай, В. Гармажапов, Хэжэнгын дунда һургуулиин һурагшад Ч. Гомбоев, Ц-Х. Батсмункуева, Загаһатын совхозой методист-инструктор, спортын мастерта кандидат Г. Эрдынеева болон бусад һорилго хэнэ.

Районой сурхарбаанай дүнгүүдээр командын бүридэл тодоруулагдаха.

З. ШИРАПОВ.

ЭРХИМ АРБАНАЙ ТООДО

Физическэ культура ба спортын талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй хүнгэн атлетикын управленитэй хамта СССР-эй хүнгэн атлетикын федераци «спортын хатанай» бүхы зүйлнүүдээр 1985 ондо үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй дүнгүүдээр ороной эрхим бэрхэ арбан эдир хүнгэн атлетэй список табиба.

Буряадай багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй 1-дэхи курсын студент, спортын мастерта кандидат Евгений Сафонов үндэрые харайлгаар табадахи үрэ дүн — 2 метр 10 сантиметр — харуулһан байгаа.

Хүүгэдэй спортын 1-дэхи һургуулиин тренер Андрей Чебунинай һурагша «Трудовые резервы» бүлгэмэй Россин соведэй Казаньда болоһон мүрысөөндэ энэ үрэ дүн туйлаа һэн. Энэнь республикымнай шэнэ рекорд болоно.

Б. МИРОМАНОВ.

Һур харбалга

ШЭНЭ ГУРИМААР

Һур харбалгаар «Динамо» бүлгэмэй Россин соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн табан үдэрэй туршада Улаан-Үдын «Спартагай» стадион дээрэ үнгэргэгдэбэ. Куйбышевскэ ба Шэтын областьнуудай, Тувын болон Буряадай АССР-нүүдэй «Динамын», мүн Братскын ба манай республикын хэдэн бүлгэмүүдэй 120 мэргэшүүл энэ нээмэл мүрысөөндэ хабаадаһан байгаа.

Һур харбалгаар уласхоорондын федерациин (ФИТА) нёдондо жэлэй конгресс дээрэ баталагдан абтаһан шэнэ гуримаар энэ мүрысөөн үнгэргэгдэжэ, сугларагшадай анхарал татаһан байха юм.

Түрүүшын үдэрһөө хойшо эхэнэрнүүдэй болон эрэшүүлэй дунда эрхим түрүү харбагшад тодоржо, урагшаа гараһан байгаа.

М-1 упражненеэр харбахадаа, эхэнэрнүүдэй дундаһаа Буряадай республиканска соведэй мэргэшүүл спортын мастернууд Лариса Савченко, Софья Халудорова гэгшэд тус тустаа 1199 болон 1176 очко тудажа, түрүү һууринуудые эзэлбэ. Шэтын «Динамо» бүлгэмэй областной соведэй тренер, спортын мастер Бадма-Ханда Абидуева 1167 очкотойгоор гурбадахи һуурида гараһан байна. Спортын мастернууд Ю. Вареник (Куйбышев), Л. Эрхитуева (Улаан-Үдэ), спортын мастерта кандидат М. Китаева (Тува) гэгшэд удаадахи һууринуудые эзэлһэн байха юм.

Эрэшүүлэй дундаһаа уласхоорондын классай спортын мастер Ким Дабаев (Шэтэ) 1223 очкотойгоор илаһан байна. Спортын мастернууд Алексей Ситников (Куйбышев), Валентин Дарханов (Улаан-Үдэ) гэгшэд шангай һууринуудые эзэлбэ. А. Андренов (Улаан-Үдэ), Ц. Эрдынеев, С. Жалсараев (хоюулаа Шэтэһээ) удаадахи һууринуудта гараа.

Гурбадахи үдэртэ тэмсэлэй охин улам шангадажа, зариман бүри хёрхо мэргэнээр харбаһан, нүгөөдүүл хойшо түригдэшэһэн байгаа. М-2 упражненеэр мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходо, Л. Савченко 2377 очкотойгоор түрүү һуури эзэлбэ. С. Халудорова тэрээнһээ 12 очкогоор гээгдэжэ, хоёрдохи һуурида гараһан, Ю. Вареник 2282 очкотойгоор гурбадахи шанда хүртэһэн байха юм.

А. Ситников 2408 очко тудажа, илалта туйлаба. К. Дабаев 2389 очкотойгоор хоёрдохи һуури эзэлээ. В. Дарханов тэрээнһээ оройдоол 3 очкогоор гартаба. Сэхыень хэлэхэдэ, технологическа институдай студент Валентин Дарханов нугаршагүй хүсэл эрмэлзэлтэй байһанаа харуулаа. Ушарынь гэхэдэ, дүрбэдэхи үдэрэй мүрысөөнэй тэнхилжэ байха үедэ номо һаадагынь эбдэржэ, тэрэ хүндэ хүшэр байдалда оробо. Эгээл энэ үедэ «Спартак» бүлгэмэй харбагша Аркадий Андренов номоёо нүхэртөө үгэжэ, өөрөө мүрысөөнһөө гараһан байгаа. Иигэжэ тэрэ нүхэртөө үнэн зүрхэнһөө туһалжа, шангай һуури эзэлхэ арга олгоһон байгаа бшуу.

Л. Савченко 70, 50 болон 30 метрэй зайнуудта харбахадаа, илалта туйлажа, «Динамо» бүлгэмэй Россоведэй чемпионка болобо. 60 метртэ С. Халудорова шалгарһан байгаа. Б. Абидуева, Ю. Вареник, М. Китаева, Я. Цынгуева гэгшэд шангай һууринуудые эзэлбэ.

В. Дарханов 90 болон 50 метрһээ харбахадаа, 549 болон 599 очко тудажа, түрүү һуури эзэлээ. 60 метртэ — С. Жалсараев, 30 метртэ А. Ситников гэгшэд шалгарба. К. Дабаев, Ц. Эрдынеев эдэ зайнуудта хоёрдохи, гурбадахи һууринуудта гараһан байха юм.

М-2 упражнениин дүнгүүдээр командна тоосоон гаргагдаа. Буряадай республиканска соведэй суглуулагдамал команда Россин соведэй чемпионууд болобо. Шэтын областной соведэй мэргэшүүл хоёрдохи һуури эзэлээ, Тувын АССР-эй түлөөлэгшэд бронзо медальнуудаар шагнагдаа.

Абсолютна чемпионуудые элирүүлхын тула мүрысөөн Уласхоорондын федерациин баталан абаһан шэнэ гуримаар үнгэргэгдэбэ. Тиигэжэ эхэнэрнүүдэй болон эрэшүүлэй дунда түрүүшын арбан хоёр һуури эзэлэгшэд мүрысөөгөө үргэлжэлүүлбэ. Тэдэнэр бүхы дүрбэн зайда 9—9 годлёор харбаһан байгаа. Эндэ шалгарһан эрхим найман харбагшад түгэсхэлэй мүрысөөндэ гараба. Тиихэдээ зайһаа зай бүхэндэ тэмсэл шангадажа, сугларагшадай анхарал татаһан, һонирхол үүсхэһэн байха юм.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Л. Савченко 289 очкотойгоор илажа, Россоведэй абсолютна чемпионка болобо. Ивалгын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Л. Эрхитуева — хоёрдохи, С. Халудорова гурбадахи һууринуудта гараа. 1983 ондо залуушуулай дундаһаа СССР-эй чемпион болоһон, хойто жэлынь Бүхэсоюзна универсиадада илаһан А. Ситников эрэшүүлэй дундаһаа эрхимлээ — 291 очко. Г. Хагдыров (Улаан-Үдэ), Ц. Эрдынеев (Шэтэ) шангай һууринуудые эзэлбэ.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр июлиин эхеэр Ужгород хотодо үнгэргэгдэхэ «Динамо» бүлгэмэй Түбэй соведэй мүрысөөндэ хабаадаха Россоведэй суглуулагдамал команда бүридүүлэгдэһэн байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Футболоор дэлхэйн чемпионат

ТОЛОТОМО ИЛАЛТА

МЕХИКЭ. (ТАСС). Футболоор дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө XIII мүрысөөнэй түгэсхэлэй нааданууд Мексикын ниислэл хотодохи «Ацтека» гэжэ стадион дээрэ баярай оршон байдалда нээгдэбэ. Дүрбэн жэл болоод лэ үнгэргэгдэдэг дэлхэйн чемпионадай нээгдэлгые тус стадион дээрэ сугларһан 110 мянган хүнүүд һонирхон хараа. 24 ороной суглуулагдамал командануд стадионой урилдаанай харгы дээгүүр удаа дараалан үнгэрһэн байгаа. Эдэ командануд зургаан бүлэг боложо хубаараад наадана. СССР-эй, Франциин, Венгриин, Канадын суглуулагдамал командануд гурбадахи бүлэгтэ ороно.

Түрүүшын үдэр дэлхэйн чемпионууд — Италиин футболистнууд Болгариин командатай уулзаба. Нэгэдэхи таймда дэлхэйн чемпионуудай урагшаа гараашье һаань, НРБ-гэй футболистнууд эршээ һуларуулангүй наадажа, хоёрдохи таймда харюугай бүмбэгэ сохижо оруулһан байна. Тиигэжэ энэ уулзалга тэнсэлгээр — 1:1 тоотойгоор дүүрэбэ.

Июниин 1-дэ Гвадалахара хотын «Халиско» стадион дээрэ Бразилиин болон Испаниин суглуулагдамал командануд наадаба. Урда тээнь гурба дахин дэлхэйн чемпион болоһон Бразилиин футболистнууд Испаниин командые 1:0 тоотойгоор илажа гараа. Гурбадахи бүлэгтэ ородог Франциин. Канадын командануудай уулзалга мүн лэ һонирхолтой шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, Франциин спортсменүүдэй илалтаар дүүрэбэ — 1:0.

Хойто үдэрынь гурбан наадан үнгэргэгдөө. Аргентинын түлөөлэгшэд Урда Корейн командые 3:1 тоотойгоор шүүһэн, Польшын болон Мароккын командануудай уулзалга 0:0 тоотойгоор дүүрэһэн байгаа. Энэ үдэр Ирапуато хотын түбэй стадион дээрэ болоһон СССР-эй ба Венгриин футболистнуудай уулзалга сугларагшадые ехэтэ һонирхуулба. Энэ наадан СССР-эй футболистнуудай илалтаар дүүрээ — **6:0.** Манай командаһаа Яремчук (2), Яковенко, Алейников, Беланов (ялын сохилто) болон Родионов гэгшэд бүмбэгэ сохижо оруулһан байгаа.

«Энэ уулзалгын һүүлээр футболоор дэлхэйн XIII чемпионадай ниислэл манай хотодо хүрэжэ ерэбэ», — гэжэ «Эральдо» газетэ бэшэбэ. Совет суглуулагдамал команда шанга добтолготой, гоё һайхан футбол харуулаа. Энэнь Мексикэдэ боложо байһан чемпионадай онсо шэнжэ мүн гэжэ «Сентро» газетэ тэмдэглэнэ. Манай команда ээлжээтэ наадандаа июниин 5-да Франциин футболистнуудтай уулзаха юм.

Июниин 3-да хоёрдохи, дүрбэдэхи, зургаадахи бүлэгүүдтэ ородог командануудай дунда гурбан наадан үнгэргэгдэһэн байна: Мексикэ — Бельги—2:1, Португали — Англи—1:0, Алжир Хойто Ирланди—1:1.

МЕКСИКЭ. Эндэ дэлхэйн чемпионадай уулзалганууд боложо үргэлжэлһөөр. Ирапуато хотодо манай ороной суглуулагдамал команда Венгриин футболистнуудые 6:0 гэһэн тоотойгоор шүүгээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: манай футболист Николай Ларионов добтолгодо орожо ябана.

ТАСС-ай телефото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Агитатор хүдэлмэришэдэй коллективтэ» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Сагаан алта» суглуулха хаһын урдахана». «Үнгэрһэн жэлэйхиһээ үлүү һайнаар хүдэлхөөр зоригжонхой» — О. Прокосовой статья. «Сошордомо дохео». «Захил хэһэн аад, мартажархео» — Ю. Васькинай статья. «Совет еһо заншалаар» — материалнуудай суглуулбари. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ.

Хоердохи хуудаһанда. «Дэлгүүртэй нүхэсэхэдэ ашань ехэ» — Л. Лабаровагай статья. «Барилгада — найдамтай бааза». «Баринабди, баринабди, теэд бүтээһэн юумэмнай үгыл» — В. Денисовэй статья. «Ветеринарна албанай биинь, үгыньшье мэдэгдэнэгүй» — Э. Коноваловай статья. «Гол звено» — Б. Линхоевой корреспонденци. «Совет орон доторнай» — ТАСС-ай мэдээсэлнүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда. «Театрай хабар» — В. Медведевэй статья. «Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ юун болоноб?» — ТАСС-ай болон АПН-эй корреспондентнүүдэй хилын саанаһаа эльгээһэн материалнуудай суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Хододоо наран мандаг лэ!» — Л. Калининагай статья. «Түрэл хизаарни, Байгалайм үмэнын нютаг» — гэһэн заншалта суглуулбари. «Манай ажаһуудаг хото» — М. Шаргаевай статья. «Фенологой тэмдэглэлнүүд». «Зунай эхин һара» — Ф. Сорокиной материал. Соносхолнууд.

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — «Россияночка» ансамблиин концерт. **Футболоор дэлхэйн чемпионат.** 9.55 — Франциин ба СССР-эй суглуулагдамал командануд. 11.25 — Италиин ба Аргентинын суглуулагдамал командануд. 12.10 — Шэнэ һонин (12.15 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.45 — Баримтата фильм. 16.05 — «Ород хэлэн». 16.35— «Кортик». 3-дахи сери. 17.45— Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй хүдэлөөндэ хабаададаг «Колокола» ансамбль тухай очерк. (Швеци). 18.15 — «Эрмитаж».

Улаан-Үдэ. 18.45 — Шэнэ һонин (буряадаар). 19.00 — «Хамаг юумые мэдэхэ хүсэлтэйб» — киножурнал. 19.10 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Баримтата фильм. 20,30 — **Футболоор дэлхэйн чемпионат.** Франциин болон СССР-эй суглуулагдамал командануд. 22.00 — «Время». 22.35 — Балетнэ хүгжэмэй концерт. 23.00 — **Футболоор дэлхэйн чемпионат.** Италиин ба Аргентинын суглуулагдамал командануд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.50 — «Элүүр энхэ байлга» гэһэн пр[...] 18.30 — «Совет Росс[...]лежурнал.

Москва. 18.45 — [...] фильм. 18.55 — [...] хүгжэмэй концерт.

Улаан-Үдэ. 19.45—[...] хамгаалха уласхоорон[...]тэ зорюулагдаһан [...] 20.25 — Хүдөөгэй а[...] концерт (буряадаар).

Москва. 21.00 — [...]нойрсогы, багашуул[...] Баримтата фильм. [...] В. А. Моцерт. О[...] хамта скрипкэ дээр[...] хэгдэхэ 4-дэхи номе[...]церт. 22.00 — «Время[...] «По данным уголов[...]зыска» — уран һайхана[...]

Редактор Р. Б. ГАРМА[...]

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-96, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95 отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина 35. Н-02428. Заказ № 131. Индекс 04609